

# ЕВРЕЙЛЕРГЕ ЧАГАА

*Бурган Бодунуң Оглун дамчыштыр чугаалап турар*

**1** <sup>1</sup>Эрткен үеде Бурган бистиң ада-өгбевиске медээчилер дамчыштыр хөй катап, хөй янзы аргалар-биле чугаа кылып келген. <sup>2</sup>А сөөлгү хүннерде Бурган Бодунуң Оглун дамчыштыр бис-биле чугаалажып турган. Ол Ону бүгүдени чагырар салгакчызы кылдыр томуйлааш, Ону дамчыштыр өртемчейни чаяган. <sup>3</sup>Оглу дээрге Бурганның алдарының чыры-дыр база Оон алыс бүдүжүнүң кара олчаан чангыс омур-дүрзүзү-дүр. Ол Бодунуң күчүлүг сөзү-биле бүгүдени тудуп турар. Ол бисти бачыттарывыстан арыглааш, дээрлерге кымдан-даа бедикке, Дээди Өрүкүнүң оң талазынга барып саадапкан. <sup>4</sup>Ол дээрниң төлээлеринден арта берген, ол ышкаш Оон салгап алган ады оларның аттарындан өндүр бедик.

*Оглу дээрниң төлээлеринден арта берген*

<sup>5</sup>Чүге дээрге дээрниң шупту төлээлериниң кайызынга бир шагда Бурган: «Сен – Мээң Оглум сен, Мен бөгүн Сээң Адаң апардым» – деп чугаалааныл?<sup>а</sup> А оон ыңай: «Мен Оон Адазы апаар мен, а Ол Мээң Оглум апаар»<sup>б</sup>. <sup>6</sup>Эң улуг Оглун өртемчейже эккеп тура, Бурган: «Бурганның бүгү төлээлери Аңаа мөгейзиннер» – деп база чугаалаан<sup>в</sup>. <sup>7</sup>Дээрниң төлээлеринге хамаарыштыр Бурган мынча дээн: «Ол Бодунуң төлээлерин – хаттар кылып каан, а бараан болукчуларын – оттуң чалбыыштары кылып каан»<sup>г</sup>. <sup>8</sup>А Оглунга хамаарыштыр Ол мынча дээн: «О Бурган, Сээң дүжүлгөң мөңгө шагда турар, чөптүг чорукту демдеглээн даянгыыш – Сээң чагыргаңны демдеглээн даянгыыш боор. <sup>9</sup>Сен чөптүг чорукка ынак апардың, а бузутту көөр хөңнүң чок апарды. Ол дээш, Бурган – Сээң Бурганың Сени өске бүгү эш-өөрүнден элбедир өөрүшкүнүң елей деп үзү-биле чаап каан»<sup>д</sup>. <sup>10</sup>А оон ыңай: «Дээрги-Чаяакчы, Сен хамыктың мурнунда черниң үндезинин салган сен, дээр база Сээң холуннуң чаяалгазы боор.

---

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 2:7. <sup>б</sup> 2 Хаан. 7:14. <sup>в</sup> Ыд. ыр. 96:7. <sup>г</sup> Ыд. ыр. 103:4. <sup>д</sup> Ыд. ыр. 44:7-8.

<sup>11</sup> Чер биле дээр эстип хайлы бээр, а Сен мөңгө сен. Бүгү чүве, хеп дег, эргилеп элей бээр, <sup>12</sup> Сен ол бүгүнү, плащ ышкаш, дүрүп каар сен, олар, хеп ышкаш, солуттунуп, чиде бээрлер. А Сен өскерилбес сен, Сээң назының кажан-даа төнчү билбес»<sup>а</sup>.

<sup>13</sup> Дээрнин төлээлериниң кайызынга кажан-бир шагда Бурган мынча деп чугаалааныл: «Дайзыннарныны Сээң буттарың адаанга эккеп салбаан шаамда, Мээң оң таламга олур?»<sup>б</sup> <sup>14</sup> Дээрнин шупту төлээлери кымнар ийик? Камгалалды салгап алыр улуска дузалазын-нар дээш чоруткан бараан болушкун сүлделери эвес чүве бе?

*Өндүр улуг камгалалдан ойталаарының озалдыы*

**2** <sup>1</sup> Ындыг болганда, агым бисти өскээр алгаш барбазын дээш, дыңнаан чүүлүвүске улам кичээнгейлиг болуулу. <sup>2</sup> Чүгө дээрге дээрнин төлээлерин дамчыштыр медеглээн сөс ылап күштүг бооп, ону хажыткан база дыңнаваан чорук бүрүзү чөптүг кеземчеге онаажыр болганда, <sup>3</sup> ол хире өндүр улуг камгалалды тоовайн барзывысса, кеземчеден чайлаар харыывыс кайдал? Ол камгалал дугайында улуска эң баштай Дээрги-Чаяакчы Иисус медеглээн, а оон соонда Ону дыңнаан улус биске шынзыдып чугаалаан болгай. <sup>4</sup> Ол медээни Бурган бадыткал демдектери, кайгамчык чүүлдер, янзы-бүрү күштер-биле база Оон күзел-соруун эзугаар Ыдыктыг Сүлдениң ачы-буян хайыр-лалдарын улуска үлээни-биле бадыткаан.

*Бурганның Оглу улуска дөмей бооп чедип келген*

<sup>5</sup> Оон дугайында чугаалап турарывыс ам кээр өртемчейни Бурган дээрнин төлээлеринге чагырар кылдыр бербээн-не болгай. <sup>6</sup> Бир-ле кижиге бир-ле Номга мынчаар херечилеп чугаалаан: «Кижиге деп кымыл ол, Сен чүгө ону бодап чоруур сен? Кижиге амытан оглу деп кымыл ол, Сен чүгө ол дээш сагыш човаар сен? <sup>7</sup> Сен ону дээрнин төлээлеринден чүгле хензиг-ле куду деңнелдиг\* кылып каан сен. Сен ону алдар

\* <sup>2:7,9</sup> «Куду деңнелдиг», «кезек өйде» — цитатаны оон алган 8-ки ыдык ырның чингине сөзүглелинде бо сөстөр кижиге төрөлгетенниң өртемчейде туружунга хамааржып турар. «Еврейлерге Чагааның» автору ол сөстөрниң аңгы уткалары-биле ойнап, «Иисус кезек өйде дээрнин төлээлеринден куду деңнелдиг апарган» дээн, үеге хамаарышкан утказын ажыглап турар.

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 101:26-28. <sup>б</sup> Ыд. ыр. 109:1.

болгаш мактал-хүндү-биле демдектедиң, <sup>8</sup> бүгү чүүлду оон буттарының адаанга чагырттын»<sup>а</sup>. Бурган Аңаа бүгү чүүлду чагырткаш, Оон чагыргазының адаанга кирбес чүү-даа турбас кылып каан. Ынчалза-даа бүгү чүүлдүң Аңаа чагыртканын ам дээррезинде көрбейн турар бис. <sup>9</sup> Иисусту кезек өйде\* дээрнин төлээлеринден куду деңнелче бадырганын бис ам көрүп тур бис. Ол Бурганның авыралы-биле өлүмнүн хилинчээн бүгү кижиге төрөлгетен дээш, шыдажып эрткен. Ол дээш, Бурган алдар болгаш мактал-хүндү-биле Ону демдектээн.

<sup>10</sup> Бүгү чүүлдерниң Ол дээш база Оон ачызында бар бооп турары Бурган хөй оолдарының камгалалының Баштакчызын хилинчек дамчыштыр болбаазын кылып каар уjurлуг турган. Бурган хөй оолдарын алдарже аппаар дээш, ынчаар кылган. <sup>11</sup> Улусту ыдыктыг кылып турар Кижиге болгаш ыдыктаттырган улус шупту чаңгыс ук-ызыгуурлуг — Бурган уктуг болгай. Ынчангаш Иисуска оларны «ха-дунма» дээри ыянчыг эвес болган. <sup>12</sup> Ол мынча дээн: «Мээң ха-дунмамга Сээң адың медеглээр мен, чыыш мурнунга Сени алгап мактаар мен»<sup>б</sup>. <sup>13</sup> А оон ыңай: «Мен Бурганга идегээр мен». А ол ышкаш: «Бо — Мен мен, а бо — Бурганның Меңээ бергени ажы-төл-дүр»<sup>в</sup>.

<sup>14-15</sup> А ол ажы-төл дээрге эът-боттан, хандан бүткен улус болганда, Ол база улуска бүрүнү-биле дөмей кижиге бүдүштүг болу берген. Өлүмнүн чагырыкчызы — эрликти күш чок болдурар дээш база бүгү назынында өлүмден коргуушкуннуң кулданынга чораан улусту хостаар дээш, Ол ынчаар кылган. <sup>16</sup> Ол дээрнин төлээлери дээш эвес, а Авраамның салгалы дээш сагыш човаар болгай. <sup>17</sup> Ынчангаш улус-чоннуң бачыттарын чайладыры-биле Бурганның мурнунга өршээлдиг болгаш шынчы дээди бараалгакчы боор дээш, Иисус бүгү чүүлдерге Бодунуң ха-дунмазынга дөмей апаар уjurлуг турган. <sup>18</sup> Чүгө дээрге Ол, шенелдени Боду шыдап эртип, хилинчекти көргөн болгаш, шенелделерни шыдап эртип турар улуска дузалап шыдаар.

\* <sup>2:7,9</sup> «Куду деңнелдиг», «кезек өйде» — цитатаны оон алган 8-ки ыдык ырның чингине сөзүглелинде бо сөстөр кижиге төрөлгетенниң өртемчейде туружунга хамааржып турар. «Еврейлерге Чагааның» автору ол сөстөрниң аңгы уткалары-биле ойнап, «Иисус кезек өйде дээрнин төлээлеринден куду деңнелдиг апарган» дээн, үеге хамаарышкан утказын ажыглап турар.

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 8:5-7. <sup>б</sup> Ыд. ыр. 21:23. <sup>в</sup> Ис. 8:17-18.

*Бурганның Оглуңуң шынчызы*

**3** <sup>1</sup>Ынчангаш, Бурганның дээрже кый деп алганы ыдыктыг чон боор ха-дунма, Бурганның Төлээлекчизинче болгаш шуптувустуң хүлээп көөрүвүс Дээди бараалгакчызынче — Иисусче кичээнгейден салып көрүнер. <sup>2</sup>Иисус Ону Дээди бараалгакчы кылдыр салып каан Бурганга, «Моисейниң Бурганның бүгү өг-бүлезинге\* шынчызы»<sup>а</sup> дег, шынчы бараан бооп келген. <sup>3</sup>Ындыг-даа бол оран-савага\* көөрдө, оон тудукчузунун мактал-хүндүзү артык боору дег, Иисус Моисейден артык алдар-хүндүгө төлөптиг. <sup>4</sup>Оран-сава\* бүрүзүн бир-ле кижиге туткан, а бүгү бар чүүлү Бурган туткан болгай. <sup>5</sup>Моисей Оон бүгү өг-бүлезинге\* шынчы бараан болукчу дег болган, оон бараан болушкуну келир үедө медеглээр ужурлуг чүүлү айтып турган. <sup>6</sup>А Христос Оон өг-бүлезинде\* чагырган Оглу дег шынчы! Эрес-дидим чорук биле чоргаараарывыс идегелди эчизинге чедир сагыыр болзувусса, Бурганның ол өг-бүлези\* — бис бис.

*Бурганга шынчы чорукче кыйгырыг*

<sup>7</sup>Ынчангаш Ыдыктыг Сүлдениң чугаалап турары дег: «Бөгүн, Бурганның үнүн дыңнап кагзыңарза, <sup>8</sup>ээн ховуга шенелде хүнүндө үймээн үндүрген үенерде дег, чүректинер дашталдырбанар. <sup>9</sup>Анаа силерниң ада-өгбөнөр Мени шенеп, хынап турганнар, дөртөн чыл дургузунда Мээң ажыл-херектерим көрүп келгеннер. <sup>10</sup>Ынчангаш Мен ол салгалга килеңней бергеш: „Чүректери үргүлчү будулуп чоруур, Мээң оруктарымны билип албаан улус-тур бо“ — деп чугаалаан мен. <sup>11</sup>Ынчангаш Мен килеңнээштин: „Олар Мээң амыр-дыжымның черинче кирбестер“ — деп даңгырагалаан мен»<sup>б</sup>.

<sup>12</sup>Ха-дунма, силерниң кайыңар-даа дириг Бургандан хая көрүнгөн, бачыттыг, бүзүревес чүректиг болбазын дээш, кичээнинер. <sup>13</sup>Харын «бөгүн» деп үе ам-даа барда, бачытка дуурайлатканындан кайыңарның-даа чүрээ дашталбазын дээш, бот-бодунарны хүннүң-не деткип, сургаңар. <sup>14</sup>Эгезинде бар турган бүзүреливисти эчизинге чедир сагыыр болзувусса, Христос-биле кады чаңгыс апарганывыс ол-дур.

\* <sup>3:2-6</sup> «Өг-бүле», «оран-сава» — сөзүглелдин чингине грек дылында чаңгыс сөс боор. Автор мында сөстүң янзы-бүрү уткаларын ажыглап турар.

<sup>а</sup> Сан. 12:7. <sup>б</sup> Ыд. ыр. 94:7-11.

<sup>15</sup>Ол дугайында Бижилгеде мынча дээн болгай: «Бөгүн, Бурганның үнүн дыңнап кагзыңарза, үймээн үндүрген үенерде дег, чүректинер дашталдырбанар»<sup>а</sup>.

<sup>16</sup>Бурганның үнүн дыңнааш, Анаа удур үймээн үндүрген кымнарыл ол? Моисейниң Египеттен үндүрүп эккелген улузу шупту эвес ийикпе? <sup>17</sup>Дөртөн чыл дургузунда Бурган кымга килеңнеп келгенил? Бачыт үүлгеткени дээш, ээн ховуга өлүг мөчүзүн салган улуска эвес ийикпе? <sup>18</sup>Олар Оон амыр-дыжының черинче кажан-даа кирбес деп, Бурган кымга даңгырагалааныл? Ону дыңнавайн барган улуска эвес ийикпе? <sup>19</sup>Ынчангаш Анаа бүзүревээн болгаш, олар Оон амыр-дыжының черинче кирип шыдаваанын көрүп тур бис.

*Бурганның чонунга амыр-дыш*

**4** <sup>1</sup>Ынчаарга Оон амыр-дыжының черинче кирериниң аазаашкыны күштүг хевээр турда, силерниң кайыңар-даа ону ышкынмазын дээш, оваарнып көрээлинер. <sup>2</sup>Демги иудейлерге ышкаш, буянныг медээни\* биске база суртаалдаан. Ындыг-даа бол ону дыңнааш, бүзүрей берген улуска бүзүрээни-биле каттышпаан улустуң дыңнап алган сөзү оларга ажык-дуза чедирбээн. <sup>3</sup>А Оон амыр-дыжының черинче бүзүрей берген бис кирип тур бис. «Мен килеңнээштин: „Олар Мээң амыр-дыжымның черинче кирбестер“ — деп даңгырагладым» — деп, Бурган чугаалаан-на болгай<sup>б</sup>. Ол өртемчейни чаяар ажыл-херээн төндүргөн-даа бол, ынча деп чугаалаан. <sup>4</sup>Өске-бир Номда чедиги хүн дугайында: «Чедиги хүнде Бурган хамык ажыл-херектеринден дыштанган» — дээн<sup>в</sup>. <sup>5</sup>А оон ыңай ол дугайында: «Олар Мээң амыр-дыжымның черинче кирбестер» — деп база чугаалаан<sup>г</sup>.

<sup>6</sup>Буянныг медээни оон мурнунда-ла медеглеп каан улус ону тооп дыңнаваас боорга, амыр-дыш черинче оларны киирбээн. Ынчаарга чамдык улуста ынаар кирер арга ам-даа бар болганда, <sup>7</sup>Бурган база катап «бөгүн» дээр бир-ле хүн доктааткан. Оон мурнунда чугаалап каанының соонда үр үе эрткенде, Ол Давидти дамчыштыр: «Бөгүн, Бурганның үнүн дыңнап кагзыңарза, чүректинер дашталдырбанар» — деп база катап чугаалаан<sup>д</sup>. <sup>8</sup>Иисус Навин демги улусту амыр-дыш черинче киирген турган болза, Бурган оон соонда өске

\* <sup>4:2</sup> Буянныг медээ — мында: Бурган оларны аазап кааны Ханаан черже аппарат чоруур дээн медеглелди ынча деп адаан (Сан. 14 көр).

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 94:7-8. <sup>б</sup> Ыд. ыр. 94:11. <sup>в</sup> Э. д. 2:2. <sup>г</sup> Ыд. ыр. 94:11. <sup>д</sup> Ыд. ыр. 94:7-8.

хүн дугайында чугаалавас ийик. <sup>9</sup> Ынчангаш Бурганнын улузунга амыр-дыш хүнү күштүг бооп артар. <sup>10</sup> Бурганнын амыр-дыжынын черинче кирген кижиге бүрүзү, Бодунун ажил-херектеринден Ооң дыштанганы дег, ажил-херектеринден база ынчаар дыштаныр. <sup>11</sup> Ынчангаш кым-даа демги дыннангыр эвес улустун үлегер-чижээн ёзугаар кылбазын дээш, Ооң амыр-дыжынын черинче кирерин бар шаавыс-биле кызып көрээли.

<sup>12</sup> Чүгө дээрге Бурганнын сөзү дириг болгаш салдарлыг болур, ол кандыг-даа аажок чидиг хылыштан чидиг. Ол сөс кижинин сеткил-хөңнү биле сүлдезин, чүстөр биле сөөктерин аңгылаажеге, ооң алыс бодунче ханылап кирип, кижинин чүрээнин бодалдарын болгаш күзел-сагыжын шиидип турар. <sup>13</sup> Бурганнын бүгү чаяалгазында Оон чашты бээр хире чүү-даа чок, харын бүгү чүвө Ооң мурнунга ажык-ча-дагай болгаш көскү. Бис шупту Ооң мурнунга харыы тудар бис.

*Иисус — Бурганның эң өршээлдиг дээди бараалгакчызы*

<sup>14</sup> Бисте Бурганнын өндүр улуг дээди бараалгакчызы — дээрлерже эрте берген Иисус, Бурганнын Оглу бар. Ынчангаш ажык-биле хүлээп көөр чүүлүвүстү ыяк сагып көрээли. <sup>15</sup> Бурганнын бисте бар дээди бараалгакчызы кошкак талаларывысче ээ көрүнмейн баар хире эвес Кижиге. Ол, бис ышкаш, бүгү тала-биле күткүлгеге алзып турган, ынчалза-даа бачыг үүлгөтпээн. <sup>16</sup> Ынчангаш өршээл алыры-биле база деткимче херек өйде авырал тывары-биле авыралдын үнөр дөзү боор Бурганнын дүжүлгезинче дидим чоокшулай берээли.

**5** <sup>1</sup> Бурганнын дээди бараалгакчызы бүрүзүн улус аразындан шилип алыр. Ол Бурганнын мурнунга чонга бараан боор төлээ бооп, улустун бачыттары дээш белектер болгаш өргүлдер салыр хүлээлгелиг. <sup>2</sup> Шак ындыг Бурганнын дээди бараалгакчызы боду база кошкак кижиге болгаш, бүдүүлүк-дүмбей, будулган улусче ээ көрнүүчел боор ужурулуг. <sup>3</sup> Ол кошкак кижиге болган ужурунда, чүглө чоннун бачыттары дээш эвес, а бодунун бачыттары дээш база өргүлден кылзын. <sup>4</sup> Кым-даа ындыг мактал-хүндүнү бодунун туразы-биле хүлээп албас, а Аароннун кыйгыртканы ышкаш, Бурганга кыйгырткан турар ужурулуг.

<sup>5</sup> Ол ышкаш Христос база Бурганнын дээди бараалгакчызы боорунун алдарын Бодунга Боду хүлээп албаан. А Бурган Аңаа мынча дээн: «Сен — Мээң Оглум сен, Мен бөгүн Сээң Адаң апардым»<sup>а</sup>.

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 2:7.

<sup>6</sup> Бижилгенин өске-бир черинде Ол: «Мелхиседек ышкаш, Сен кезээ мөңгөдө Бурганнын бараалгакчызы сен» — деп база чугаалаан<sup>а</sup>.

<sup>7</sup> Бодунун чер кырынга амыдыралынын үзүндө Иисус Ону өлүмден камгалап шыдаар Бурганга мөргүп, ыткыр човууртап база караанын чажын төп, чалбарган. Иисусту Бурган Ооң күзел-соруун дыннааны дээш, дыннап каан-даа болза, <sup>8</sup> Иисус Оглу-даа турган болза, Ол көрүп эрткен хилинчээн дамчыштыр дыннангыр чорукка өөренип алган. <sup>9</sup> Иисус болбаазын апаргаш, Ону тооп дыннаар бүгү улуска мөңгө камгалалдын үнөр дөзү болу берген. <sup>10</sup> Бурган Ону, Мелхиседекти ышкаш, Бодунун дээди бараалгакчызы кылдыр чарлаарга, ол бүгү ындыг болган.

*Бүзүрелден ойталаваңар*

<sup>11</sup> Ол бүгүнүн дугайында оон-даа хөйүнү чугаалап боор мен, ынчалза-даа силерге тайылбырлаары берге-дир, чүгө дээрге дыннааш, угаптар шааңар чок-тур. <sup>12</sup> Шагда-ла башкылар болу бээр ужурулуг улус-тур силер, ынчалза-даа Бурганнын сөстөринин кол үндезининин эге билиглеринге база катап бир-ле кижиге башкыладыры силерге чугула-дыр. Силерге кадыг чем эвес, а сүт херек-тир! <sup>13</sup> Ынчаарга сүт-биле чемненип турар кижиге шын өөредигте дуржулга чок боор, чүгө дээрге ол чаш төл хевээр-дир. <sup>14</sup> А кадыг чем чедишкен улуг улуска хамааржыр. Дуржулгага даянган, оларнын угаан-медерели буянны бузуттан ылгап шыдаар.

**6** <sup>1</sup> Ынчангаш Христос дугайында өөредигнин эге билиглерин артывыска арттырып кааш, чедишкен улуг улус апарып көрээли. База катап эге үндезинни салбаалы: өлүмчө аппаар херектерден ойталааш, Бурганга бүзүрээрин катап шингээтпээли; <sup>2</sup> сугга суктуруушкуннар, улуска холдар дегзири, өлүглерден катап дирлири болгаш мөңгө шүүгү дугайында өөредигни катап шингээтпээли. <sup>3</sup> Бурган-на чөпшээрээр болза, чедишкен улуг улус боорунче кады бурунгаарлаалы.

<sup>4-6</sup> Бир катап алыс шыннын чырыын көрүп каан, дээрнин ачы-буян хайырлалын четтирип шенээн, Ыдыктыг Сүлденин күчү-күжүн ожаап каан, Бурганнын сөзүнүн буяннын дээжин база Ооң ам кээр делегейинин күжүнүн салдарын четтирип шенээн, а ооң соонда Христостан ойталаан улус туруп боор. База катап бачыдын миннип,

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 109:4.

Бурганче эглириниң оруу ындыг улуска мунгаш, чүге дээрге олар боттарынга хамаарыштыр Бурганның Оглун база катап хере шаап, Ону улус мурнунга дорамчылап турарлар. <sup>7</sup>Үзүк чок куткан чаъс суун сиңирип алгаш, ону болбаазыраткан улуска ачы-дузалыг дүжүдүн берген чер Бурганның ачы-буянын алыр. <sup>8</sup>А ол черден тенниг бок оът-сиген үнер болза, ооң ажыы чок бооп, Бурганга каргаттырарының кырында турар. Адак соонда кээп, ону өрттедиптер.

<sup>9</sup>Чугаам мындыг-даа бооп турза, камгалал-биле харылзаалыг эки байдалда турарыңарга бүзүрээр-дир мен, эргим эш-өөр. <sup>10</sup>Чүге дээрге Бурган чөптүг. Эрткен болгаш амгы үеде Ооң улузунга бараан бооп тура, кылган ажыл-херектеринерни база Аңаа көргүскен ынакшылыңарны Ол уттур хире эвес. <sup>11</sup>Шак ындыг кызымаанарны кайыңар-даа эчизинге чедир көргүзерин күзеп тур мен. Ынчан идегелиңер бүрүн боттаныр деп магадылалды алыр силер. <sup>12</sup>Чалгаа болбазыңарны, харын бүзүрелиниң база шыдамык чоруунуң ачызында оларга Бурганның азаан чүүлүн салгап аар улустуң үлегерин эдереринерни күзеп тур мен.

#### *Бурганның азаашкыннары болгаш даңгырактары*

<sup>13</sup>Бурган Авраамга азаашкын берип турда, даңгыраглаарда адап боор Оон өрү деңнелдиг кым-даа чок болган. Ынчангаш Ол Боду-биле даңгыраглаан. <sup>14</sup>Ол аңаа: «Мен сеңээ ачы-буянны бажын ажыр хайырлаар мен, ачы-үрөнни эндере өстүрүп бээр мен» — дээн<sup>а</sup>. <sup>15</sup>Авраам шыдамык манап келгеш, азаан чүүлдүн эге-бажынга четкен.

<sup>16</sup>Улус бодундан өрү деңнелдиг кижиниң ады-биле даңгыраглаар, ол даңгырак чугаалашкан чүүлдү бадыткап, оларның аразында кандыг-даа маргылдааның когун үзер. <sup>17</sup>Бурган азаашкынны өнчүге алган улуска Бодунуң күзел-соруунуң өскерлиш чогуң шуут тода көргүзер бодаан. Ынчангаш Ол Бодунуң азаашкынын даңгыраа-биле бадыткаан. <sup>18</sup>Бурганның мегелеп шыдавазы хажык чок ийи чүүл: азаашкын биле даңгырак бар. Оларның ачызында камгалалга идегеливисти сегирип аар сагыштыг маңнап келген биске улуг аргалал бар болур. <sup>19</sup>Ол идегелди сеткил-хөңнүвүстүн айыыл чок быжыг якорун дег, кадагалап чоруур бис. Ол идегел көжеге артында Эң ыдыктыг черже кире бээр органы биске бээр. <sup>20</sup>Бисти дээш, Иисус ынаар кирип, оруувусту ажыдып берген. Мелхиседек ышкаш, Ол кезээ мөңгедө Бурганның дээди бараалгакчызы апарган.

<sup>а</sup> Э. д. 22:17.

#### *Бурганның бараалгакчызы Мелхиседек*

**7** <sup>1</sup>Ол Мелхиседек «Салимнин хааны, Дээди Бурган Өрүкүнүң бараалгакчызы турган. Хааннарны баскаш, ээп чанып орган Авраамны Мелхиседек уткааш, йөрээп каан. <sup>2</sup>Авраам аңаа бодунуң бүгү олчазының оннуң бир кезиин берген»<sup>а</sup>. Ооң «Мелхиседек» деп ады «Чөптүг чоруктуң хааны» дээн уткалыг, а «Салимнин хааны» деп ат-дужаалы «Амыр-тайбыңның хааны» дээн уткалыг. <sup>3</sup>Мелхиседектин ачазы-даа, авазы-даа чок, ооң ада-өгбе данзызы-даа улуска билдинмес турган. Ооң кажан төрүттүнгенин-даа, кажан мөчээнин-даа билир кижичок. Бурганның Оглунга дөмей, ол кезээ мөңгедө Бурганның бараалгакчызы бооп артар.

<sup>4</sup>Ооң кайы хире өндүр чаагайын бодап көрүнерден! Улуг өгбевис Авраам безин дайын олчазының оннуң бир кезиин аңаа берген ышкажыл! <sup>5</sup>Бурганның бараалгакчылары апарган Левийниң үре-салгалы база-ла Авраамның салгалы боор ха-дуңмазы чондан оларның олча-ажыының оннуң бир кезиин алыр ужурлуг деп, ыдыктыг хоойлу чугаалап турар. <sup>6</sup>А Мелхиседек боду Левийниң төрөл бөлүүнге хамаарышпас-даа болза, Авраамның олчазының оннуң бир кезиин алгаш, ону — Бургандан азаашкын алган кижини — йөрээп каан. <sup>7</sup>Кандыг-даа чигзиниг чокка йөрээп турар кижичок йөрээттирип турар кижиден өрү деңнелге турар. <sup>8</sup>Олча-ажыктың оннуң бир кезиин өлүр тынныг аңаа улус — Бурганның бараалгакчылары чыып алыр, а Бижилге Мелхиседектин амылыг артарын херечилээн-дир. <sup>9</sup>Олча-ажыктың оннуң бир кезиин ап турар Левий безин олча-ажыктың оннуң бир кезиин Авраамны дамчыштыр Мелхиседекке төлээн деп чүге чугаалап болбазыл. <sup>10</sup>Мелхиседек Авраамга уткужуп турда, Левий ам-даа төрүттүнмээн, а өгбезинге азаан салгалдың бирээзи бооп боттанган турган болгай.

#### *Иисустуң, Мелхиседек ышкаш, Бурганга бараан болушкуну*

<sup>11</sup>Ынчангаш левиттерниң Бурганга бараан болушкунун дамчыштыр болбаазын чорукту чедип ап болур турган болза (чүге дээрге ону үндезин кылгаш, чон ыдыктыг хоойлуну алган болгай), Аарон ышкаш эвес, а Мелхиседек ышкаш өске бараалгакчы чүге көстүп кээр ужурлуг турганыл? <sup>12</sup>Бурганга бараан болушкун солчур болза, ыдыктыг хоойлу база албан солчур ужурлуг. <sup>13</sup>Ооң дугайында ам бо бүгүнү

<sup>а</sup> Э. д. 14:17-20.

чугаалап турарым Христос өске төрөл бөлүккө хамааржыр турган база олардан кым-даа өргүл салыр бедигээш чанынга бараан бооп көрбөөн. <sup>14</sup>Бистиң Дээрги-Чаяакчывыс Иуданың төрөл бөлүүндөн чырып үнүп келгенин шупту билир бис, а Моисей ол төрөл бөлүккө хамааржыр Бурганның бараалгакчызы дугайында чүнү-даа чугаалаваан. <sup>15</sup>Мелхиседек ышкаш өске бараалгакчы көстүп кээрге, моон мурнундагы чугаам шуптузу улам билдингир апаар-дыр. <sup>16</sup>Ол кижиниң даштыкы бүдүжүнгө үндезилээн ыдыктыг хоойлу\* ёзугаар эвес, а амыдыралдын узуткаттынмас күчү-күжүн ёзугаар Бурганның бараалгакчызы апарган. <sup>17</sup>Чүгө дээрге Бижилгеде бадыткаан-дыр: «Мелхиседек ышкаш, Сен кезээ мөңгедө Бурганның бараалгакчызы сен»<sup>а</sup>. <sup>18</sup>Биеэги айтышкынны оон кошкаа болгаш ажык чогу дээш, күш чок болдурган. <sup>19</sup>Чүгө дээрге ыдыктыг хоойлу чүү-даа чүвени болбаазын болдуруп шыдаваан, а ону өскерткени биске чаагай идегелди хайырлаан. Ол идегелдин ачызында бис Бурганче чоокшулап олар бис.

<sup>20</sup>Иисустуң Бурганга бараан болушкунун Бурганның дангыраа бадыткаан. (Левиттер Бурганның дангыраа чокка Бурганның бараалгакчылары апарганнар. <sup>21</sup>А Бурган Иисуска мынча дээн: «Дээрги-Чаяакчы дангыраглап база азаан сөзүм өскерлиш чок деп тур: Сен кезээ мөңгедө Бурганның бараалгакчызы боор сен»<sup>б</sup>. Ол Бурганның дангыраа-биле Бурганның бараалгакчызы апарган.) <sup>22</sup>Иисус ынчалдыр улам быжыг дугуржулга-чагыгның магадылалы болган. <sup>23</sup>Бурганның демги бараалгакчылары солчуп, хөй санныг турганнар, чүгө дээрге бараан болушкунун уламчылаар арганы өлүм оларга бербейн келген. <sup>24</sup>А Оон Бурганга бараан болушкуну мөңгө, чүгө дээрге Ол мөңгө амыдыралдыг. <sup>25</sup>Ынчангаш Иисус Ону дамчыштыр Бурганга чоокшулап кээп турар улусту кезээде камгалап шыдаар, Ол кезээ мөңгедө амыдырап база олар дээш, кезээде дилеп, өмээржип чоруур.

<sup>26</sup>Чогум-на шак ындыг Бурганның дээди бараалгакчызы биске херек. Ол — ыдыктыг, кем-буруу чок, бузутка борашпаан, бачыттыглардан ангыланган база дээрлерден өрү көдүрлү берген. <sup>27</sup>Баштай бодунун бачыттары, а оон соонда чоннун бачыттары дээш, өргүл кылып турар Бурганның өске дээди бараалгакчылары дег, хүннүн-не өргүл

\* <sup>7:16</sup> «Кижиниң даштыкы бүдүжүнгө үндезилээн ыдыктыг хоойлу» деп сөстөрнүн өске утказы: «Кандыг-бир тодаргай төрөл бөлүккө хамааржырын негээр ыдыктыг хоойлу» — бооп чадавас.

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 109:4. <sup>б</sup> Ыд. ыр. 109:4.

кылыры Аңаа албан эвес. Бодун Боду өргүлгө салгаш, Ол өргүлдү чаңгыс катап боорда, кажан кезээде кылып каан. <sup>28</sup>Ыдыктыг хоойлу Бурганның дээди бараалгакчылары кылдыр кошкак талаларлыг анаа улусту томуйлаар, а ыдыктыг хоойлунун соонда берген дангырак сөзү кезээ мөңгедө болбаазын апарган Оглун Бурганның дээди бараалгакчызы кылдыр олурткан.

*Чаа эң дээди дугуржулга-чагыг*

**8** <sup>1</sup>Силерге чугаалап турар чүүлүмнүн кол утказы мындыг: дээрлерде Дээди Өрүкүнүн дүжүлгезиниң оң талазында саадапкан, шак ындыг Бурганның дээди бараалгакчызы бисте бар-дыр, <sup>2</sup>Ол Бодунун бараан болушкунун эң ыдыктыг черге — улустуң эвес, а Дээрги-Чаяакчының тургузуп кааны, Аңаа мөгеер ылап шынныг чадырга боттандыраар.

<sup>3</sup>Бурганның дээди бараалгакчызы болган кижини бүрүзү белектер болгаш өргүлдөр салыр хүлээлгелиг, ынчангаш демги дээди бараалгакчыга база өргүлгө салыр чүүл турар уjurлуг. <sup>4</sup>Иисус чер кырынга амыдырап арткан болза, Бурганның бараалгакчызы безин болбас ийик, чүгө дээрге ыдыктыг хоойлунун айытканы-биле белектер эккеп турар бараалгакчылар мында бар-дыр. <sup>5</sup>Оларның бараан бооп турар ыдыктыг черин дээрде ыдыктыг черниң үлегери-биле туткан, ол оон чүглө хөлегези боор. Ынчангаш Моисей Бурганга мөгеер чадыр тудар деп баарга, Бурган аңаа: «Көрдүн бе, бүгү чүвени даг кырынга сенээ көргүскен үлегерниң аайы-биле кылыр сен» — деп сагындырган<sup>а</sup>. <sup>6</sup>Ам Иисуска Бурганның чер кырында бараалгакчыларының бараан болушкунундан оранчок артып турар бараан болушкунун даандырган. А оон ыңай Ол Бурган биле кижилер аразында оон-даа өндүр улуг дугуржулга-чагыгның Дугуруштурукчусу-дур. Ол дугуржулга-чагыг эң өндүр улуг аазашкыннарга үндезилеттинген болгай.

<sup>7</sup>Бирги дугуржулга-чагыг кончуг эки турган болза, өскезиниң херээ чок боор ийик. <sup>8</sup>Ынчалза-даа Бурган ону\* буруудадып, мынча дээн: «Ол үе чоокшулап олур — деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур. — Мен Израиль болгаш Иудеяның чону-биле чаа дугуржулга-чагыгны чарар мен. <sup>9</sup>Оларның ада-өгбезин Египеттин черинден Мээң холум

\* <sup>8:8</sup> «Ону» — мында «Эрги дугуржулга-чагыгны» деп турар утка киирген. Бо сөстүң өске утказы: «израиль чонну» — бооп чадавас.

<sup>а</sup> Хост. 25:40.

үндүр чедип келген үеде олар-биле чарганым дугуржулга-чагыг дег эвес, оон ангы дугуржулга-чагыгны чарар мен. Олар ынчан Мээң дугуржулга-чагыгымга шынчы болбааннар, ол дээш, Мен олардан ойталаан мен — деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур. — <sup>10</sup> Ынчангаш ол хүннер эрте бээрге, Израильдин чону-биле чарарым дугуржулга-чагыг бо-дур — деп, Дээрги-Чаяакчы чугаалап тур. — Бодунун хоойлуларымны оларның угаан-медерелинче кириер мен, хоойлуларымны оларның чүректеринге бижиер мен. Мен оларның Бурганы боор мен, а олар Мээң чонум апаарлар. <sup>11</sup> Кымга-даа бодунун ада-чуртчузун азы ха-дуңмазын өөредип: „Дээрги-Чаяакчыны билип алынар“ — дээн херээ чок болур. Чүге дээрге бүгү улус, улуг-бичези чокка, Мени билген турар. <sup>12</sup> Мен оларның кем-буруузун өршээп, бачыгтарын оон ыңай сагынмас мен»<sup>а</sup>.

<sup>13</sup> Ол дугуржулга-чагыгны «чаа» деп адааш, Бурган биргизин эрги деп чарлаан, а эргижиреп, элей берген чүүл ажыглалдан үнүп, арлып-чиде бээр.

*Бирги дугуржулга-чагыг үезинде бараан болушкун*

**9** <sup>1</sup> Бирги дугуржулга-чагыгда Бурганга мөгееринге хамаарышкан дүрүмнер база бо делегейге хамааржыр ыдыктыг оран-сава бар турган. <sup>2</sup> Бурганга мөгеер чадырны туткаш, оон «Ыдыктыг чер» дээр бирги кезээнге чырыткы тургузар колду биле ыдыктаан хлеб салыр ширээни тургузуп каан. <sup>3</sup> Чадырның бирги кезээнден көжеге-биле аңгылаан ийиги кезээн «Эң ыдыктыг чер» дээр турган. <sup>4</sup> Аңаа артыш кыпсыр алдын бедик дагыл болгаш бүгү талаларын алдын-биле шыпкан ыдыктыг аптара турган. Ол аптарага манна деп чемниг алдын саваны, Аароннун частып келген даянгыгыжын база дугуржулга-чагыгның сөстерин ойган калбак даштарны шыгжаан. <sup>5</sup> А аптараның кырынга бачыг дээш, хан өргүп төгер черни чалгыннары-биле шыва алган алдарлыг херувимнер\* тургулааннар. Мен ам ол бүгү чүүлдер дугайында тодаргайы-биле чугаалап шыдавас-тыр мен.

<sup>6</sup> Шак ындыг тургузулуг чадырның бирги кезээнче Бурганның бараалгакчылары Бурганга мөгейип, бараан боору-биле үргүлчү кирер турганнар. <sup>7</sup> А ийиги кезээнче чүгле Бурганның дээди бараалгакчызы, чылда чүгле чаңгыс катап кирер турган. Ол кирерде, боду дээш база

\* <sup>9:5</sup> «Херувимнер» — дээрнин төлээлериниң бир хевириниң ады.

<sup>а</sup> Иер. 31:31-34.

чоннун чүве билбезинин уржуундан үүлгеткен бачыгтары дээш, өргүп төгер ханны ап алыр ужурлуг. <sup>8</sup> Ыдыктыг Сүлде оон-биле чүнү көргүскени ол? Чадырның бирги кезээ турар шагда, Эң ыдыктыг черже кирер орук ам-даа ажык эвезин Ол көргүскен-дир. <sup>9</sup> Ол бирги кезек амгы үени көргүскен, белектер болгаш өргүлдер Бурганга мөгейген кижиниң арын-нүүрүн болбаазырадыр арыглап шыдавас дээн үлегер-демдек болур. <sup>10</sup> Ол белектер болгаш өргүлдер-биле катый чем, суксун база ёзу барымдаалаан арыглал чугдунушкуннары чүгле кижиниң даштыкы бүдүжүнге хамааржыр. Олар шупту бо ёзу-чурумну эдип-чазаар үеге чедир Бурганның доктаадып кааны дүрүмнер болур.

*Дугуржулга-чагыгны чарып турар хан*

<sup>11</sup> Ынчалза-даа бисте ам бар апарган ачылыг чүүлдерге хамаарыштыр Бурганның дээди бараалгакчызы бооп, Христос чедип келген. Ол кижини холу тутпаан (азы бо делегейге хамаарышпас) улам эки болгаш болбаазын Бурганга мөгеер чадыр дамчыштыр кире берген. <sup>12</sup> Ол өшкү мал болгаш инек малдың ханын эвес, а Бодунун ханын өргээш, чаңгыс катап боорда, кажан кезээде Эң ыдыктыг черже кире берген. Ол бисти бачыгтарывыстан кезээ мөңгеде хостаан. <sup>13</sup> Бир эвес өшкү база инек малдың ханы болгаш инектин хүлү\*, кем-буруулуг улусче бызай чашканын дамчыштыр оларны ыдыктап, оларның даштыкы бүдүштерин арыглап шыдаар турган болза, <sup>14</sup> бузутка борашпаан өргүл кылдыр Бодун мөңге Сүлде дамчыштыр Бурганга салган Христостун ханы оон кайы хире дээштиг деп?! Оон ханы дириг Бурганга бараан боор арганы биске хайырлаар дээш, арын-нүүрүвүстү өлүмчө аппаар херектерден арыглаар болгай.

<sup>15</sup> Ол ам чаа дугуржулга-чагыгның Дугуруштурукчузу апарган. Ынчангаш улустун бирги дугуржулга-чагыг үезинде үүлгеткен бачыгтары өршээттинзин дээш, Христос өлү бээрге, Бурганга кыйгырткан улус Оон өлүмүнүн ачызында оларга азаан мөңге өнчүнү алыр ужурлуг. <sup>16</sup> Өнчүге хамаарылгалыг чагыг тургускан кижини бар болза, ону арттырып каан кижини ылап өлгөн дээрзин доктаадыры эргежок чугула. <sup>17</sup> Чүге дээрге өнчүге хамаарылгалыг чагыг, ону тургускан кижини дириг турда, күш чок боор, а ол өлгөн соонда, күштүг апаар. <sup>18</sup> Ынчангаш бирги дугуржулга-чагыг безин төккөн хан чокка күштүг кылдыр доктааттынмаан. <sup>19</sup> Моисей ыдыктыг хоойлунун бүгү айтышкыннарын

\* <sup>9:13</sup> «Инектин хүлү» — иудейлер инекти өргээш, оон хүлүн Бурганга мөгеер чадырны арыглаарына ажыглап турганнар (Сан. 19:17-19 көр).

шупту чонга номчуп таныштырып тура, инек база өшкү малдың ханын суг-биле, кызыл өннүг дүк-биле база иссоп деп чадан үнүш-биле катай туткаш, дугуржулга-чагыгның дүрүглеринче болгаш бүгү чонче бызай чажып турган. <sup>20</sup> Ол ынчан: «Бурганның силерни сагызын дээни дугуржулга-чагыгның ханы бо-дур» — дээн<sup>а</sup>. <sup>21</sup> Моисей Бурганга мөгеер чадырны, Аңаа бараан боорда ажыглаар хамык саваларны база хан-биле бызай чашкан. <sup>22</sup> Ыдыктыг хоойлу ёзугаар барык бүгү чүүлдер хан-биле арыгланыр; хан төкпээнде, өршээл турбас.

*Христостуң болбаазын өргүлү*

<sup>23</sup> Ол бүгү чүүлдер дээрде чүүлдерниң үлегер-чижээ-биле кылдынган, ынчангаш оларны ындыг өргүлдер-биле арыглаар ужурлуг. А дээрний боор чүүлдерни оон-даа эки өргүлдер-биле арыглаар херек. <sup>24</sup> Христос ылап шынныг Эң ыдыктыг черни өттүндүр кижини холу-биле туткан Эң ыдыктыг черже кире бербээн-не болгай. Харын Ол бисти дээш, Бурганның мурнунга турары-биле дээрний бодунче кире берген. <sup>25</sup> Бурганның дээди бараалгакчызы боор кижиниң чылдың-на өске амыганның ханын алгаш, Эң ыдыктыг черже кирип турары дег, Христос Бодун хөй удаа өргүлгө салыр дээш, дээрже кирбээн-не болгай. <sup>26</sup> Ындыг турган болза, Ол өртемчейни чаяганындан бээр хөй удаа Бодун өргүлгө салып, хилинчек көөр ужурлуг тургай эртик. А Ол ам Бодунуң өргүлү-биле бачытты узуткаар дээш, бо делегейниң төнчүзү чоокшулап олар үеде чаңгыс катап көстүп келген. <sup>27</sup> Кижини бүрүзү чүглө чаңгыс катап өлүр, а оон Бурганның шүүгүзү боор. <sup>28</sup> Шак ынчаар Христос база хөй улустуң бачыттарын чайладыры-биле Бодун чаңгыс удаа өргүлгө салган. Ол оон соонда бачыт-биле харылзаа чокка, Ону манап турар улусту камгалаар дээш, ийиги удаа чедип кээр.

*Бирги дугуржулга-чагыгның өргүлдериниң кошкаа*

**10** <sup>1</sup> Ыдыктыг хоойлу — келир үеде кээр ачылыг чүүлдерниң алыс шын бүдүжү эвес, а чүглө хөлөгези боор. Ынчангаш ол хоойлу Бурганга мөгейип кээп, чаңгыс-ла ол өргүлдерни чылдың-на доктаа-мал салып турар улусту кажан-даа болбаазын кылып каап шыдавас. <sup>2</sup> Ыдыктыг хоойлу ону кылып шыдаптар турган болза, улус өргүлдер салырын соксап каарлар ийик. Ындыг турган болза, Бурганга мөгейген улус чаңгыс катап боорда, кажан кезээде арыгланып, моон сонгаар кажан-даа бачыттарын медереп билбестер болгай. <sup>3</sup> Ынчалза-даа шак

<sup>а</sup> Хост. 24:8.

ол өргүлдер чылдың-на бачыттар дугайында сагындырып кээр. <sup>4</sup> Чүге дээрже инек база өшкү малдың ханы бачыттарны чайладып шыдавас.

<sup>5</sup> Ынчангаш бо делегейге чедип келгеш, Христос Бурганга мынча дээн: «Сен өргүлдү-даа, салган белекти-даа күзеведиң, харын мага-ботту Меңээ белеткеп кагдын. <sup>6</sup> Бүрүн өрттеткен өргүл салышкыннары-даа, бачыт дээш салган өргүлдер-даа Сээң хөңнүңге кирбес-тирлер. <sup>7</sup> Мен ынчан мынча дидим: „О, Бурган! Мен бо-дур мен, (номнуң дүрүүнде Мээң дугайымда ынчаар бижээн), Сээң күзел-соруунну күүседир дээш чедип келдим“»<sup>а</sup>.

<sup>8</sup> Эгезинде Ол мынча дээн: «Өргүлдерни-даа, салган белектерни-даа, бүрүн өрттеткен өргүл салышкыннарын-даа, бачыт дээш салган өргүлдерни-даа Сен күзеведиң, олар Сээң хөңнүңге кирбес-тирлер». (Ол бүгү өргүлдерни ыдыктыг хоойлу ёзугаар доктаадып каан.) <sup>9</sup> А оон Ол немеп каан: «Мен бо-дур мен, Сээң күзел-соруунну күүседир дээш чедип келдим». Ол бирги өргүл салыр чурумну күш чок болдурга, ийигизин доктааткан. <sup>10</sup> Бис Бурганның күзел-соруу-биле Иисус Христостуң чаңгыс катап боорда, кажан кезээде өргүлгө салган мага-бодун дамчыштыр ыдыктаткан бис.

<sup>11</sup> Бурганның бараалгакчызы бүрүзү хөңнүң-не бараан болушкунун күүседир-биле бут кырынга туруп, кижиниң бачыттарын кажан-даа чайладып күш четпес чаңгыс-ла ол өргүлдерин хөй катап салып турар. <sup>12</sup> А Христос бачыттар дээш, чаңгыс өргүл салгаш, кажан кезээде Бурганның он талазынга барып саадапкан. <sup>13</sup> Оон бээр Ол Оон дайзыннарын Оон буттарының адаанга эккеп салыптар өйнү манап эгелээн. <sup>14</sup> Ынчангаш Ол ыдыктыг апарып турар улусту чаңгыс өргүл-биле кажан кезээде болбаазын кылып каан. <sup>15</sup> Ыдыктыг Сүлде база биске ол дугайында херчилеп турар. <sup>16</sup> «Ол хөңнөр эрте бээрже, олар-биле чарарым дугуржулга-чагыым бо-дур» — деп чугаалаан соонда, Дээрги-Чаяакчы мынча дээн: «Мээң хоойлуларымны оларның чүректеринче синниктирип кирир мен база оларның угаан-медерелинге бижип каар мен. <sup>17</sup> Оларның бачыттарын болгаш кем-буруузун оон ыңай черле сагынмас мен»<sup>б</sup>. <sup>18</sup> А ол бачыттарны өршээген соонда, олар дээш, оон ыңай өргүл салган херээ чок.

*Христостуң өргүлүндөн ойталаары озалдыг*

<sup>19</sup> Ынчангаш, ха-дуңма, Иисустун ханының ачызында ам Эң ыдыктыг черже чүректир кире берип болур бис. <sup>20</sup> Чаа болгаш дириг

<sup>а</sup> Ыд. ыр. 39:7-9. <sup>б</sup> Иер. 31:33-34.



орук-биле, көжеге өттүр (азы Бодунуң мага-бодун өттүр) Ооң биске изеп кааны орук-биле кире берип болур бис. <sup>21</sup> Бурганның оран-савазын баштап турар Ооң өндүр улуг бараалгакчызы база бисте бар-дыр. <sup>22</sup> Ындыг болганда ажыт-чажыт чок чүректерлиг; бүзүрелинге бүргедипкен; чүректөривисти кем-буруулуг арын-нүүрден бызай чажып туруп арыглап алган база мага-бодувусту арыг суг-биле чуп алган бооп, Бурганче чоокшулап көрээли. <sup>23</sup> Ажыы-биле хүлээп көөрүвүс идегелден салдынмайын туттунаалы, чүге дээрге биске аазаашкын берген Бурган шынчы болгай. <sup>24</sup> Бот-боттарывыска сагыш човангыр бооп, ынакшылче база буяннын херектерже бот-боттарывысты ыдалап көрээли. <sup>25</sup> Чыгып, аралажырындан ойталаваалы (чамдык улус ангыланып чаңчыга берген болгай), харын бот-боттарывысты деткип көрээли, сөөлгү хүннүң чоокшулап оарын көргөш, улам күштүг деткижээли.

<sup>26</sup> Алыс шынны билип алгаш, бачыт үүлгедирин өжегээр уламчылаар болзувусса, ол бачыттарны чайладыптар кандыг-даа өргүл артпас. <sup>27</sup> А ынчан чүгле шүүгүнү база Бурганга удур улусту өрттендир чиптер отту коргуп-сүртеп манаары артар. <sup>28</sup> Моисейнин хоойлузун хажыткан кижини кээргел чокка ийи азы үш херечиниң өчүү-биле өлүмге онаар турган. <sup>29</sup> Ынчаарга Бурганның Оглун таптай баскан, дугуржулга-чагыгны ыдыктаан ханны\* ыдыктыг деп санаваан база Бурганның авыралдыг Сүлдезин дорамчылаан кижиниң кеземчези оон кайы хире коргунчугул?! <sup>30</sup> Кымнын: «Өжээн негээри Менден боор, Мен шиидер мен» — дээнин, а оон ынай: «Дээрги-Чаяакчы Бодунуң чонун шиидер»<sup>a</sup> — дээнин билир бис. <sup>31</sup> Дириг Бурганның кезедир холунче кирери эң коргунчуг!

<sup>32</sup> Алыс шынның чырыын көрүп каан үнер — биеэги хүннерни сактып келинер, силер ынчан хилинчекти эң маадырлыгы-биле шыдажып эрттинер. <sup>33</sup> Силерни ынчан бүгү чон мурнунга кочулап-шоодуп, хилинчекке онаап турган, шак-ла ындыг байдалды көрүп эрткен улус-биле чаңгыс үүлени денге үлештинер. <sup>34</sup> Хоругдаттырган улус-биле безин кады хилинчек көрүп, черде эт-хөреңгинер хунаадып алгаш, өөрүп турдунар, чүге дээрге дээрде шыгжаан эки болгаш элеп төнмес эт-хөреңгинер барын билир турдунар.

\* 10:29 «Дугуржулга-чагыгны ыдыктаан хан» деп сөстөрнин өске утказы: «Ол кижини ыдыктаан дугуржулга-чагыгнын ханы» — бооп чадавас.

<sup>a</sup> Ы. х. к. 32:35-36.

<sup>35</sup> Ынчаар-ла чүрекиринерден ойталаванар, ол дээш, өндүр чаагай шаңнал силерни боор. <sup>36</sup> Бурганның күзел-соруун күүсеткеш, аазаан чүүлүн алыр дизиңерзе, шыдамык боору силерге эргежок чугула. <sup>37</sup> Ам «Үр болбайн, чедип кээр ужурлуг Кижини саадал чокка чедип кээр. <sup>38</sup> Меңээ шынчы кижини бүзүрелиниң ачызында амыдыраар, а оозундан ойталаар болза, Мен ол кижиге ээ көрүнем мен»<sup>a</sup>. <sup>39</sup> А бис дээрге, бүзүрелинден ойталааш, өлү бербээн, харын бүзүрелин кадагалааш, камгалал ап турар улус-тур бис.

*Бүзүрелиң алыс ужур-утказы*

**11** <sup>1</sup> А бүзүрел идегеливисти боттандырып, каракка көзүлбес чүүлдерни бадыткап турар. <sup>2</sup> Шак ындыг бүзүрели дээш, бурунгу өгбелеривисти Бурган-даа, улус-даа чүүлзүнүп көргөн. <sup>3</sup> Бүзүрели-вис-биле өртемчейни Бурганның айтышкынын ёзугаар чаяганын, көстүп турар чүүлдерниң каракка көзүлбес чүүлдерден тывылганын билип алыр бис. <sup>4</sup> Бүзүрели-биле Авель Каинниң салганындан эки өргүлдү Бурганга салган. Бурган Боду ооң белектериниң дугайында херечилээрге, ол бүзүрелин дамчыштыр Бурганга шынчы кижини деп херечилелди чедип алган. Ооң боду өлзе-даа, бүзүрелиниң ачызында, ол ам-даа чугаалап чоруур. <sup>5</sup> Бүзүрели-биле Енох дээрже көжүртү берген, ынчангаш ол өлбээн. Бурган Енохту чанынче көжүрүп алган болгаш, улус ону тыппайн барган. Чүге дээрге бо делегейден дээрже көжер бетинде, ол Бурганның сеткилинге киргениниң херечилелин алган. <sup>6</sup> А бүзүрел чок болза, Бурганның сеткилинге кирери канчап болдунарыл? Бурганче чоокшулап кел чыдар кижини бүрүзү Ол бар деп база Ону дилеп чоруур улуска Ооң шаңналы турар деп бүзүрээр ужурлуг болгай. <sup>7</sup> Бүзүрели-биле Ной ам-даа көрбээни чүве дугайында сагындырыг алгаш, бодунуң өг-бүлезин камгалаар дээш, Бурганны хүндүлөп-корткан сеткили-биле бажын-хеме тудуп алган. Ооң шак ындыг бүзүрели бо делегейни буруудаткан. Ооң бүзүрээни дээш, Бурган ону Аңаа шынчы кижини деп чарлаан.

<sup>8</sup> Бүзүрели-биле Авраам, өнчүге алыр ужурлуг турганы черже Бурган кый дээрге, кайнаар бар чоруурун боду безин билбес-даа бол, дыннангыр чоруп каан. <sup>9</sup> Авраам бүзүрели-биле Бурганның аазаан черинге, хары черге дег, чурттап берген. Ол ук черге чаңгыс-ла ол аазаашкынны денге салгап алган оглу Исаак болгаш огулунуң оглу Иаков-биле кады чадырларга чурттап турган. <sup>10</sup> Чүге дээрге Бурганның төлевилээш,

<sup>a</sup> Авв. 2:3-4.

тутканы, үндезини салдынган келир үениң хоорайын ол манап турган. <sup>11</sup> Бүзүрели-биле Авраам (кадайы Сарра төл төрүвес-даа турган болза) кыраан назынында ада боор күштү алган\*. Азаашкын берген Бурганның шынчызын ол билип турган. <sup>12</sup> Ынчангаш чаңгыс кижиден (артында-ла эът-боду өлүг чыгыы кижиден) дээрде сылдыс дег эмге-тикчок, далай эриинде элезин дег сан-түн чок салгал тывылган.

<sup>13</sup> Ол бүгү улус азаан чүүлдерни албайн, оларны чүгле ырактан көргөш, өөрүп, бүзүрелин ышкынмайн, өлгүлөп калган. Олар боттарының дугайында: «Бис бо черге чүгле өскээртен көжүп келгеннер болгаш улчумалдар бис» – деп чугаалап турганнар. <sup>14</sup> А ынча деп чугаалаар улус төрөөн чуртун дилеп чоруурун көргүзөр болгай. <sup>15</sup> Боттарының каапкаш барган чуртун бодааннар болза, дедир ээп чана бээр арга оларга тургай эртик. <sup>16</sup> А олар оон дээр, дээрде турар чуртче чүткүп турганнар. Ынчангаш оларның Бурганы деп ададырындан Бурган ыятпас, чүге дээрге хоорайны оларга белеткеп берген-дир.

<sup>17-18</sup> Азаашкын алган Авраам, Бурганга шенедип тургаш, чаңгыс ынак оглу Исаакты бүзүрели-биле өргүлгө салырынга белен турган. Бурган аңаа: «Сээң салгалың Исаактан эгелеп санаттынар»<sup>а</sup> – деп чугаалаан-даа болза, ол ынчаар кылган. <sup>19</sup> Бурган оон оглун өлүглерден безин катап диргизиптер деп, Авраам бүзүрөп турган. Ол Исаакты өлүглер аразындан дедир эгидип алган деп чугаалап болгу дег-дир.

<sup>20</sup> Бүзүрели-биле Исаак Иаковтун база Исавтың келир үезин йөрээген. <sup>21</sup> Бүзүрели-биле Иаков, өлүп чыда, Иосифтин ийи оглун йөрээгеш, «Даянгыжынга даянгаш, Бурганга мөгейген»<sup>б</sup>. <sup>22</sup> Бүзүрели-биле Иосиф чуртталгазының төнчүзүндө Израиль чоннун Египеттен үнериниң дугайында чугаалаан база бодунун мөчү-сөөгүн канчаарын айыткан.

<sup>23</sup> Бүзүрел ачызында Моисей, төрүттүнген соонда, ада-иезинге үш ай улаштыр чажыртып келген, чүге дээрге олар оон онза чаражын көргөш, Египеттин хааны фараоннун чарлыындан кортпааннар. <sup>24</sup> Бүзүрели-биле Моисей, улуг кижии апаргаш, фараоннун уруунун оглу деп ададырындан ойталаан. <sup>25</sup> Ол бачыттың түр када таалалын көөрүнүн орнунга, Бурганның чону-биле кады хилинчек көөрү дээр деп санаан. <sup>26</sup> Моисей Египеттин эртине-байлаанга бодаарга,

\* <sup>11:11</sup> Бо сөстөрнүн өске утказы: «Бүзүрели-биле Сарра, төл төрүвес боду, кыраан назынында ие боор күштү алган» – бооп чадавас.

<sup>а</sup> Э. д. 21:12. <sup>б</sup> Э. д. 47:31.

Христос\* дээш, дорамчылал көөрү улуг үнелиг деп санаан, оон кара алыр ужурлуг шанналынче шыгаап турган. <sup>27</sup> Бүзүрели-биле ол, хаанның киленинден кортпайн, Египетти каапкаш барган. Каракка көзүлбес Бурганны көргөн дег, ол бүгүдени шыдажып үнген. <sup>28</sup> Бүзүрели-биле ол, израильчилерниң дун оолдарын дээрнүн төлээзи боор хыдыкчы өлүрбезин дээш, ханны эжик кастыңнарынче бызай чажып, хосталышкын байырлалының дойун эрттирген.

<sup>29</sup> Бүзүрели-биле израиль чон, кургаг черлеп дег, Кызыл далайны кеже берген, а египетчилер оларны сүрүп кежер дээш, дүжүп өлүп калганнар. <sup>30</sup> Бүзүрели-биле израиль чон Иерихон хоорайны чеди катап улаштыр дескинген соонда, оон ханалары буступ кээп дүшкен. <sup>31</sup> Бүзүрели-биле самыын-садар херээжен Раав, израиль хайгыылчыларны эп-найыралдыг уткуп-хүлээгеш, бүзүрөвөөн улус-биле кады өлүртпейн, амы-тынныг арткан.

<sup>32</sup> Оон ынай чүнү чугаалазымза экил? Геден, Варак, Самсон, Иеффай, Давид, Самуил суглар база медээчилер дугайында чугаалаар дээримге, үем чедишпес-тир. <sup>33</sup> Бүзүрели-биле олар хаанның чагыргаларны тиилээннер, чөптүг чорукту догуннатканнар, азаашкыннарны алганнар. Олар арзылаңнар аксынче кирбээннер, <sup>34</sup> чалбыштыг отту өжүрүпкеннер, хылышка өлүртпейн барганнар, боттарының кошкаан күш-шыдалче хуулдурупканнар, дайын-чаага күчүлүг апарганнар, өске чер чурттугларның аг-шериин сывыртап турганнар. <sup>35</sup> Херээженнер боттарының өлгөн улузун амыдыралынче катап дирилген кылдыр дедир алганнар. А бир чамдык улус оон-даа эки амыдыралга катап дирлир дээш, оларга саналдаан хосталганы хүлээп албайн, хилинчек көрүп өлгөннер. <sup>36</sup> Бир өске улус кочу-шоотту, эрииделди, а бир чамдызы кинчи-бекти, кара-бажынны көрүп эрткеннер. <sup>37</sup> Оларны даш-биле соккулап, ийи чара хирээлеп, хылыш-биле шанчып өлүрүп турган. Олар хой база өшкү кежи кеткеш, тояап чоруп, ядарап-түрегдеп, истедип сүрдүрүп, дора көрдүрүп келгеннер. <sup>38</sup> (Бо делегей оларга төлептиг эвес турган!) Олар ээн черлерге, дагларга, куйларга, оңгар, кызаа черлерге улчуп чорааннар.

\* <sup>11:26</sup> Христос – мында «Христос» деп сөстү Иисустун эрге-дужаалы эвес, а «Чагдырган-шилиитинген» дээн, оон-даа нийти уткалыг термин кылдыр база билип ап боор. Ындыг таварылгада ол сөс Моисейге азы Бурганның шилээн улузунга дег – израиль чонга хамааржып боор.

<sup>39</sup> Бүзүрелиниң ачызында ол улус шупту эки ат-алдарлыг апарганнар, ынчалза-даа Бурганның аазаан чүүлүн албааннар. <sup>40</sup> Бурган биске база бир-ле эки чүүлдү баш бурунгаар бодап алган: ол улус болбаазын байдалга чедер, чүгле бис чогувуста эвес, а бис-биле кады.

*Иисус — бүзүрелдин эчизинге чедирикчизи*

**12** <sup>1</sup> Бисти хүрээлээн бүзүрелди херечилээн улустун хөйүн көрбөс силер бе?! Ындыг болганда оруувуска моондак болган бүгү чүвени база чыпшынычыал бачытты ыңай ап октапкаш, бисти манап турар орук-биле шыдамык, туруштуг чоруп ораалы. <sup>2</sup> Бүзүреливистиң Баштакчызы болгаш Эчизинге чедирикчизи Иисустан карак салбаалы. Ону манап турар өөрүшкү дээш\*, Ол белдир-креске өлүмнү шыдажып эртип, бужар байдалга киргенин-даа херекке албайн, Бурганның дүжүлгезиниң оң талазынга барып саадапкан. <sup>3</sup> Силерниң сүлдөңөр суларавазын дээш, бачыттыг улустун талазындан ындыг кончуг дора көрүүшкүннү шыдажып эрткен Иисустун дугайында бо-дап чорунар.

*Хилинчек дээрге Бурганның кижизидилгези-дир*

<sup>4</sup> Бачытка удур демиселинерге ам-даа ханыңар төгүлдүр чаалашпаан силер. <sup>5</sup> Бурганның ажы-төлүңгө дег, силерге хамаарыштыр сагыжыңар чазай сөглээн сөстөрни утканыңар ол-дур: «Мээң оглум, Дээрги-Чаяакчының кижизидилгезин херекке албайн барба; азы Ол сени чемелээр болза, ундарава. <sup>6</sup> Дээрги-Чаяакчы Бодунун ынак кижизин кижизидер база хүлээп көөр бүгү оолдарын кеземчеге онаар»<sup>а</sup>. <sup>7</sup> Кижизидилгенер дээш, хилинчекти шыдажып көрүңөр. Бурган силерни, ажы-төлүн дег, аажылап турар-дыр. Ачазындан кижизидилге албас төл турар чүве бе? <sup>8</sup> А бир эвес дүрүм ёзугаар төрүттүнгөн бүгү ажы-төлдүң оюп эртпези кижизидилгени албас болзуңарза, сурап төлдер-дир силер. <sup>9</sup> Ам артында шуптувус чер кырынга төрөөн ачаларлыг бооп, бисти кижизиткен дээш, оларны хүндүлөп чораан бис. Дээрде Адавысты тооп дыңнаарывыс оон оранчок артык болбас чүве бе?! Ону тооп дыңнааш, амыдыралды алып болгай бис! <sup>10</sup> Адаларывыс бисти боттарының угааптар шаа-биле кезек үеде кижизидип келгеннер, а Ол бисти, Ооң ыдыктыыңа киржилгелиг болзуннар дээш,

\* <sup>12:2</sup> Бо сөстөрниң өске утказы: «Өөрүшкүнүң орнунга» — бооп чадавас.

биске ачы-дузалыг боору-биле кижизидип турар. <sup>11</sup> Кандыг-даа кижизидилге амгы үеде биске өөрүшкү эккелбейн турар, харын аарышкылыг кылдыр сагындырар. Ынчалза-даа сөөлзүредир ону дамчыштыр өөрөдиг эрткен улус Бурганга шынчы чоруктун амыр-тайбың дүжүдүн ажаап алып.

<sup>12</sup> Ынчангаш сула салдынган холдарыңар болгаш сирилээн дискетеринер быжыктырыңар. <sup>13</sup> Аскак бут кадырлы бербезин, а эттинзин дээш, буттарыңар дорт орук-биле кылаштазыннар.

*Бурганның авыралындан ойталаваңар*

<sup>14</sup> Бүгү улус-биле эп-найыралдыг боорунче база ыдыктыг боорунче чүткүнер. Ыдыктыг эвес боор болза, кым-даа Дээрги-Чаяакчыны көрүп шыдавас. <sup>15</sup> Кым-даа Бурганның авыралын ышкынмазын дээш, кичээнинер. Силерниң аранарга «Кандыг-даа ажыг чашпан дазыл тыртып үңгеш, хора халдатпазын дээш»<sup>а</sup> база ону дамчыштыр хөй улус бужартавазын дээш, кичээнинер. <sup>16</sup> Кым-даа самыраар болбазын дээш база Исав дег, Бурганның күзел-соруунче сагыш салбас кижизидилгенер дээш, кичээнинер. Ол улуг оглу болган ужурунда өңчү алып артык эргезин чангыс үлүг чиир чемге садыпкан болгай. <sup>17</sup> Билир болгай силер: Исав ачазындан йөрээшкин алырын аажок күзөөн. Ынчалза-даа ол ону ап чадашкан, чүгө дээрге бар шаа-биле кызытса-даа, мырыңай ыглап-сыктап-даа турза, бачыдын миннип, Бурганче эглип шыдавайн барган\*.

<sup>18</sup> Бойдуста бар, оду чайыннаан дагга чоокшулап чеде бербээн силер; дүмбей карангыга, шуурганга чеде бербээн силер. <sup>19</sup> Шак ол даг чанынга мыйыс эдиски үнүн болгаш бир-ле сөстер чугаалаан Бурганның үнүн дыңнап каан улус турган. Ынчалза-даа ол сөстөрни дыңнаан улус: «Ындыг сөстөрни оон ыңай дыңнавайн көрээлинер» — деп дилей бээр турган. <sup>20</sup> Чүгө дээрге улус: «Бо дагга дириг амытан безин дээптер болза, даш-биле соктуруп каар» — дээн айтышкынны дыңнаар харыы чок болган<sup>б</sup>. <sup>21</sup> Каракка көстүр чүүл ындыг коргунчуг боорга, Моисей: «Корткаш, сириңейнип тур мен» — дээн<sup>в</sup>.

\* <sup>12:17</sup> Бо шүлүктүн өске утказы: «Билир болгай силер: Исав „Шиитпирин эде көрүп көр, йөрээшкиниң меңээ бер“ деп, ачазын бүзүредирин оралдашкан. Ынчалза-даа ол, ачазының йөрээшкинин алып дээш, ыглап-сыктап турза-даа, чадажып каан» — бооп чадавас.

<sup>22</sup> А силер Сион даанга, дириг Бурганның хоорайынга, дээрде турар Иерусалимге чоокшулап чеде берген-дир силер. Өөрүшкү-маннайлыг чыышта чыгып келген дээрнин түмен-түмен төлээлеринге чеде берген-дир силер. <sup>23</sup> Дээр-денгерлерде аттарын бижээн эн улуг оолдарнын ниитилелинге чеде берген-дир силер. Бүгү улустун Шииткекчизи боор Бурганга, болбаазын байдалга четкен, Бурганга шынчы улустун сүлделеринге чеде берген-дир силер. <sup>24</sup> Чаа дугуржулга-чагыгның Дугуруштурукчузу Иисуска база Авельдин ханындан артык эки чугаалап турар бызай чашкан ханга чеде берген-дир силер.

<sup>25</sup> Көрдүңер бе, силерге медеглеп турар Кижиден ойталаванар. Черге медеглеп турган Ону дыңнаарындан ойталаан улус кеземчеден чайлап шыдаваан болганда, дээрден медеглеп турар Оон хая көрнү бээр болзувусса, кеземчеден чайлаар харыывыс оон-даа эвээш-тир. <sup>26</sup> Оон үнү ынчан черни божаннадыр силгипкен, а ам ол мынча деп азап тур: «Ам бир удаа черни силгиир мен, чүгле черни эвес, а дээрни база»<sup>а</sup>. <sup>27</sup> «Ам бир удаа» деп сөстөр чүнү көргүскенил? Божаннадыр силгиттинмес чүүлдер артып калзын дээш, божаннадыр силгип боор чаяаттынган чүүлдү узуткаарын көргүскен-дир. <sup>28</sup> Ынчангаш божаннадыр силгиттинмес Чагырганы хүлээп ап тура, өөрүп четтирген сеткилдиг болуулу база өөрүп четтиргенивис дамчыштыр Бурганга, хүндүткөп-даа, коргуп-сүртеп-даа, эки-чаагай бараан болуулу. <sup>29</sup> Чүгө дээрге «Бистиң Бурганывыс – бүгүдени өрттендир чиир от-тур»<sup>б</sup>.

*Бурганның сеткилинге кирер бараан болуушкун*

**13** <sup>1</sup> Ха-дунма улус дег, бот-боттарыңарга ынак болуңар. <sup>2</sup> Аалчыларга хүндүлээчел боорун утпанар, ынчалдыр кылгаш, чамдык улус, боттары безин билбейн, дээрнин төлээлерин уткуп, оларны хүндүлээннер болгай. <sup>3</sup> Боттарыңар олар-биле кады хоругдаттырган дег, кара-бажында бүзүрэннерни утпанар; оларның орнунга турган дег, хилинчек көргөн улусту утпанар. <sup>4</sup> Өг-бүлө тудары бүгү улуска хүндүлүг болзун, ашак, кадай харылзаалары арыг-шынчы болзун. Самыыраар болгаш ашаа-кадайынга өскерлир улусту Бурган шиидер. <sup>5</sup> Акша-мөңгүге ынак амыдырал тутпанар, бар чүвенерге сеткил ханыңар. Чүгө дээрге Бурган: «Силерни кажан-даа кагбас мен; силерден кажан-даа чорбас мен» – дээн-дир<sup>в</sup>. <sup>6</sup> Ынчангаш бис: «Мээн дузалакчым – Дээрги-Чаяакчы-дыр, корткан херээм чүл: кижиди менээ чүнү кылып шыдаарыл?» – деп дидими-биле чугаалаалыг<sup>г</sup>.

<sup>а</sup> Агг. 2:6. <sup>б</sup> Ы. х. к. 4:24. <sup>в</sup> Ис. Н. 1:5. <sup>г</sup> Ыд. ыр. 117:6.

<sup>7</sup> Удуртукчуларыңарны утпанар, олар силерге Бурганның сөзүн чугаалап чорааннар ийик чоп. Оларның амыдыралы канчаар төнгенин көргөш, оларның бүзүрелин эдеринер. <sup>8</sup> Иисус Христос дүүн, бөгүн база кезээ мөңгөде өскерлиш чок. <sup>9</sup> Ынчангаш янзы-бүрү болгаш хары өөредиглер сонургаванар. Чүректеринерни ону сагыыры кымга-даа ажык-дуза чедирбээн тускай чемнер чири эвес, а Бурганның авыралы быжыктырзын. <sup>10</sup> Бисте онзагай өргүл салыр бедигээш бар. Бурганга мөгөөр чадырда бараан болган улуста оон чем ап чиир эрге чок. <sup>11</sup> Бурганның дээди бараалгакчызы дириг амытаннар ханын бачыт дээш өргүл кылдыр Эң ыдыктыг черже кирире бээр, а оларның мөчү-сөөктерин хоорай-суур даштынга өрттедиптер. <sup>12</sup> Ынчангаш Иисус база улусту Бодунун ханы-биле ыдыктаар дээш, хоорай хаалгазының даштынга шаажылаттырган. <sup>13</sup> А ындыг болганда, Иисустун дорамчылалын үлежир дээш, хоорай-суур даштынче, Олче шиглей чоруптаалы. <sup>14</sup> Мында, чер кырында, кезээ мөңгөде турар хоорайывыс чок, а келир үеде чедип кээр хоорайны дилеп чоруур бис. <sup>15</sup> Ынчанганда Бурганны алдаржыткан аастардан үнер алгаг-мактал өргүлүн Иисусту дамчыштыр Аңаа үргүлчү эккеп, мөргүүлү. <sup>16</sup> Буян тарыырын, араңарда сырый харылзаалыг боорун утпанар, чүгө дээрге ындыг өргүлдер Бурганның сеткилинге кирер.

<sup>17</sup> Удуртукчуларыңарны дыңнап, оларга чагыртыңар. Бурганның мурнунга харыы тудар болгаш, олар силерни хынамчалыг кадагалап турарлар болгай. Удуртукчулар ол ажыл-херээн аар улуг тынмайн (ынчаар болза, силерге ажыктыг болбас), а өөрүшкүлүг күүседир кылдыр чагыртып көрүңер.

<sup>18</sup> Бис дээш, мөргүңер. Бүгү чүүлдерге бодувусту шын ап чоруурунче чүткүлдүг болгаш, арын-нүүрүвүстүн арыынга бүзүрелдиг бис. <sup>19</sup> Мени дүрген-не силерге дедир эгитсин дээш, мөргүп көөрүңерни дилеп тур мен.

*Түңнел алгыш-йөрээлдер болгаш байыр чедиришикиннери*

<sup>20</sup> Амыр-дыштың Бурганы мөңгө дугуржулга-чагыгның ханы-биле хойларның өндүр улуг Кадарчызы – Дээрги-Чаяакчывыс Иисусту өлүглерден катап диргизипкен-дир. <sup>21</sup> Оон тура-соруун күүседиринер дээш, Ол бүгү-ле эки-чаагай чүүлдер-биле силерни быжыктырзын! Бурган Бодунун сеткилинге кирер чүвени Иисус Христосту дамчыштыр биске боттандырзын. Христоска кезээ мөңгөде алдар бактаазын! Аминь.

<sup>22</sup>Ха-дунма, чагыг-сүмениң бо сөстөрин шыдамыккай дыннаарынарны дилеп тур мен, бижээн чагаам база кыскажак болгай. <sup>23</sup>Бүзүрээн эживис Тимофейниң хосталгаже үнгенин билип алыңар. Ол удавас меңээ чедип келзе, силерге ужуражып, ооң-биле кады чеде бээр бис. <sup>24</sup>Силерниң бүгү удуртукчуларыңарга, Бурганның бүгү улунга байырдан чедиринер. Италиядан келген улус силерге байыр чедирип тур. <sup>25</sup>Бурганның авыралы шуптуңарга бактаазын!

## ИОАННГА БУРГАНДАН АЖЫДЫЫШКЫН

*Кирилде сөстөр*

**1** <sup>1</sup>Удавайн болур бүгү чүүлдү Бодунуң чалчаларыңа көргүссүн дээш, Бурган Иисус Христоска ажыдыышкын берген. Бодунуң чалчазы Иоаннче дээрниң төлээзин чорудупкаш, Христос ук ажыдыышкынны анаа көргүскен. <sup>2</sup>Иоанн бодунуң көргөн бүгү чүүлүн бадыткап турар. Бургандан келген медээге база Иисус Христосту шынны-биле херечилээнинге хамаарыштыр Иоанның бадыткал чугаазы бо-дур. <sup>3</sup>Бургандан келген бо медээни бүзүрээн улуска номчуп турар кижиге база ону дыңнап, ында бижээн чүвени сагып турар улуска Ол амыр-чыргалын хайырлаар. Чүге дээрге Бурганның ол бүгүнү болзун дээн үе-шагы чоокшулаан-дыр.

*Бурганга бүзүрээннерниң чеди ниитилелинге Иоанндан чагаалар*

<sup>4-5</sup>Бурганга бүзүрээннерниң Асия можуда чеди ниитилелинге Иоанн менден. Ам бар, черле турган, оон чедип кээр Бургандан болгаш Ооң дүжүлгезиниң баарында турар чеди сүлдеден база шынчы Херечи, өлүглерден катап дирилген улустун баштайгызы, черниң хамык хааннарының чагырыкчызы Иисус Христостан келген авырал биле амыр-тайбың силерге бактаазын. Иисус Христос биске ынак, Ол бисти Бодунуң ханы-биле бачыттарывыстан хостады\*. <sup>6</sup>Ол Бодунуң Чагыргазын бистен тургускаш, бисти Бодунуң Адазы Бурганның бараалгакчылары кылып кагды. Алдар болгаш күчү-күш кезээ мөңгөде Анаа бактаазын! Аминь!

<sup>7</sup>Көөр силер, Ол булуттар кырлап чедип кээр. Ынчан карактыг кижилер бүрүзү, Ону өттүр шанчып кааннар база, Ону көрүп каар. Черде бүгү аймак-чоннар Ооң ажыын ажып ыглажыр. Ылап-ла ындыг, аминь!

---

\* 1:5 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Хостады» эвес, а «Арыглап чугду» деп бижээн.

<sup>8</sup> «Мен дээрге Альфа болгаш Омега-дыр мен\* – деп, Дээрги-Бурган-Чаяакчы чугаалаан. – Мен ам бар мен, черле турган мен, оон чедип кээр мен, Бүрүн Күчүлүг мен».

*Иоанның Христосту көргени*

<sup>9</sup> Мен – Иоанн, Иисусту дамчыштыр харылзаалыг эжиңер, Оон Чагыргазынга бүзүрөөн бүгү улуска кээр хилинчекти денге шыдажып эртип турар бирээңер мен. Бурганның медээзин база Иисусту шынны-биле херечилээним дээш, Патмос ортулукче шөлүдүпкөн турдум. <sup>10</sup> Дээрги-Чаяакчының хүнүнде Сүлдениң күжүңге башкартыпкан тургаш, артымда бүрээ үнү дег ыткыр үнү дыңнап кагдым. <sup>11</sup> Ол үн мынча дээн: «Көрүп турар бүгү чүүлүнү дүрүггө бижээш, Асияда Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринче: Ефесче, Смирнаже, Пергамче, Фиатираже, Сардисче, Филадельфияже болгаш Лаодикияже чорудувут».

<sup>12</sup> Мен ынчан чүү мындыг үн мээң-биле чугаалажып турар чоор деп, хая көрүңгеш, чеди алдын колдуну\*\* көрүп кагдым. <sup>13</sup> Ол колдуларның ортузунда Кижиге амытан Оглунга дөмей кижиге турарын көрдүм. Ол узун эдектерлиг хептиг база хөрөөнде алдын кожаа куржанган болду. <sup>14</sup> Оон бажының дүгү хар дег болгаш дүк дег ак, а карактары оттуң чалбыраажы ышкаш чайнап турду. <sup>15</sup> Оон буттары демир эзилдирер суугуда хүлөр дег чайынналды, а үнү шурагалгактын шимээнинге дөмей болду. <sup>16</sup> Ол оң холунда чеди сылдыс туткан, а Оон аксындан аажок чидиг хылыш уштунуп органзыг көстүр болду. Оон арын-шырайы дал дүштүң хүнү дег чырып турду.

<sup>17</sup> Мен Ону көрүп кааш, өлүг кижиге дег, Оон мурнунче доңгая кээп дүштүм. Ол оң холун эктимге салгаш, мынча дээн: «Кортпайн көр, Мен Баштайгызы болгаш Сөөлгүзү-дүр мен. <sup>18</sup> Мен дириг мен. Өлгөн турдум, ынчалза-даа көр даан: ам кезээ мөңгедө дириг-дир мен! Тамы болгаш өлүмнүн дүлгүүлери – Менде. <sup>19</sup> Көрүп турарын, ам болуп турар болгаш оон соонда болур хамык чүвени бижип каг. <sup>20</sup> Мээң оң холумга көргениң чеди сылдыстың болгаш чеди алдын колдунуң чажыды мындыг: чеди сылдыс дээрге дээрниң чеди төлээзи-дир. Дээрниң ол чеди төлээзи Бурганга бүзүрөөннерниң чеди ниитилелинге хамааржыр, а чеди колду дээрге Бурганга бүзүрөөннерниң чеди ниитилели боттары ол-дур».

\* <sup>1:8</sup> Альфа болгаш Омега – грек алфавиттин баштайгы болгаш сөөлгү жүжүктөрүн айыткаш, эгези болгаш төнчүзү-дүр мен деп, оюскан уткалыг чугаалап турары ол.

\*\* <sup>1:12</sup> Колду – чула азы үс кыпсыр сава, чырыткы кылырынга херек.

*Ефестиң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге  
Христостан чагаа*

**2** <sup>1</sup> «Ефестиң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинде дээрниң төлээзинге бижи: оң холунда чеди сылдыс туткан база чеди алдын колду аразында кылаштап турар Оон медеглээн сөстери бо-дур. <sup>2</sup> Силерниң чүнү кылганыңарны, аар-берге ажил-херээннерни, үр шыдажып келгениңерни билир мен. Бузуттуглар-биле эптеш чогуңарны-даа база боттарын элчиннер бис дижир, ынчалза-даа ындыг эвес улусту хынап көргөш, оларны мегечилер деп тодаратканыңарны-даа билир мен. <sup>3</sup> Силерниң шыдамыңар, Мени дээш хөй бергени ажып эрткениңер база ол бүгүден могап-шылавааныңар меңээ билдингир.

<sup>4</sup> Ынчалза-даа силерге удур сагыжым база бар: Меңээ ынакшылыңарны ам чидирипкен-дир силер, а ол эгезинде бар турган болгай. <sup>5</sup> Кайы хире бедиктен дүндерлип дүшкениңерни боданар! Бачыттарыңарны миннип, Бурганче эглинер, эгезинде кылып турган ажил-херээннерни кылыңар. Бачыттарыңарны миннип, Бурганче ээлбезиңерзе, Мен силерге келгеш, колдуңарны туружундан чайладыр идиптер мен. <sup>6</sup> Ындыг-даа болза, Мээң оларны көөр хөңнүм чогу дег, николаиттерниң\* ажил-херээн көөр хөңнүңер чогу силерни эки талазындан көргүзүп кээр-дир.

<sup>7</sup> Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге Сүлдениң чүнү чугаалааның дыңназын. Мен тиилээн кижиге Бурганның сесерлиинде амыдырал бээр ыяштан чимис чиир эргени хайырлаар мен».

*Смирнаның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге  
Христостан чагаа*

<sup>8</sup> «Смирнаның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинде дээрниң төлээзинге база бижи: Баштайгының болгаш Сөөлгүзүнүн, өлгөш, оон амыдыралче катап дирилгенниң медеглээн сөстери бо-дур. <sup>9</sup> Мен силерниң хилинчээңерни, яды-түрөгинерни (херек кырында байдаа болзуңарза) билир мен. Боттарын „иудейлер бис“ дижип турзадаа, херек кырында ындыг эвес, а эрликке чагырткан бөлүк улустуң силерни нүгүлдөп, карартып турарын база билир мен. <sup>10</sup> Албан эртер ужурулуг хилинчээңерден кортпаңар. Дыңнаңар, эрлик силерниң

\* <sup>2:6,15</sup> Николаиттер – христианнарга мага-боттары-биле бачыт үүлгөдирин чөпшээрээн деп өөредип турган улус бооп чадава.

чамдыыңарны, шенээр дээш, кара-бажыңче киир октаптар, аңа он хонук иштинде хинчектенер силер. Өлгүжеге Меңээ шынчы болуңар, Мен оон силерге тиилелге дээш шаннал кылдыр мөңге амыдыралды бээр мен.

<sup>11</sup> Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге Сүлдениң чүнү чугаалаанын дыңназын. Тиилээн кижиге ийиги өлүм хора чедирбес!»

*Пергамның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге  
Христостан чагаа*

<sup>12</sup> «Пергамның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинде дээрниң төлээзинге бижиге: аажок чидиг хылыш Эезиниң медеглээн сөстери бо-дур. <sup>13</sup> Билир мен: эрликтин дүжүлгези бар черде чурттап турар силер. Мээң шынчы херечим Антипаны эрликтин чурттаан черинге – силерниң хоорайыңарга өлүрүп каан үеде безин Меңээ бүзүрөөннерден ойталавааныңарны, Меңээ шынчы бооп артканыңарны билир мен. <sup>14</sup> Ындыг-даа болза Мээң силерге удур чугаалаар бичии чүүлдерим база бар: силерниң аранардан чамдыыңар Валаамның өөредиин эдерген-дир. А ол Валаам Израильдин чонун бачыт кылырынче канчаар албадаарыңа Валакты өөредип каан болгай. Олар дүрзү-бурганнарга өргөөн чөм чип, самырап турганнар. <sup>15</sup> Шак ынчаар силерниң аранардан чамдыыңар база николаиттерниң\* өөредиин эдерип чоруур-дур. <sup>16</sup> Бачыттарыңар миннип, Бурганче эглиңер! Ынчанмас болзуңарза, Мен удатпайн чедип келгеш, аксымдан уштунуп орап хылыш-биле ындыг улуска удур дайылдажыр мен.

<sup>17</sup> Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге Сүлдениң чүнү чугаалаанын дыңназын. Тиилээн кижини Мен манна деп чажыт чөм-биле чөмгерер мен. Оон ыңай тиилекчи бүрүзүңге ону алган кижиден өске кымның-даа билбези чаа ат бижөөн ак дашты бээр мен».

*Фиатираның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге  
Христостан чагаа*

<sup>18</sup> «Фиатираның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинде дээрниң төлээзинге бижиге: карактары оттуң чалбыыжы дег, буттары чайыннаан кылагар хүлер дег Бурганның Оглуңуң медеглээн сөстери бо-дур. <sup>19</sup> Силерниң ажил-херөөңерни, ынакшылыңарны болгаш

\* 2:6,15 Николаиттер – христианнарга мага-боттары-биле бачыт үүлгедирин чөпшээрөөн деп өөредип турган улус бооп чадавас.

бүзүрөөннерни, бараан болушкунуңарны база үр шыдажып келгениңерни билир мен. Эгезинде кылып турганыңардан хөйүнү кылып турарыңарны-даа билир мен. <sup>20</sup> Ынчалза-даа силерге удур сагыжым бар: Бурганның медегчизи мен деп адаттыңан Иезавель дээр херөөн-биле эптежип турар-дыр силер. А ол бодунуң өөредии-биле Мээң чалчаларымны мегелээрге, олар самыраарынче база дүрзү-бурганнарга өргөөн чөм чииринче сундугар-дыр. <sup>21</sup> Мен аңа бачыттарың миннип, Бурганче эглир үени бердим, ынчалза-даа ол бужар самыралыңдан ойталавас-тыр. <sup>22</sup> Мен ам ону аарыгың дөжөөнчө октаптар мен, ооң-биле кады самырап турганнар база бачыттарың билинмээн шаанда, аажок хинчектенер эвеспе, көөр-даа силер. <sup>23</sup> Иезавельди эдергеннерни база узуткаар мен. Улустуң угаан-бодалынче, күзелинче бакылап турар Кижиге дээр-ле Мен-дир дээрзин Бурганга бүзүрөөннерниң бүгү ниитилелдери билип алырлар. Мен оон кижиге бүрүзүң ооң кылган херектерин ёзугаар шаңнаар азы кездир мен. <sup>24</sup> Фиатирада арткан улуска – шак ол бузуттуг өөредигни эдербейн, эрликтин ханы чажыттары дижит чүүлдерни шинчилевейн чоруур силерге чугаалап каайн: силерге өске кандыг-даа үүрге-чүкү чүдүрбес мен. <sup>25</sup> Ынчалза-даа Мен келгичемге чедир силерде бар чүвени эң шыңгыы эдеринер.

<sup>26-28</sup> Тиилээн кижиге база Мээң күзөөн чүүлүмнү эчизинге чедир кылып келген кижиге, ону Адамдан Мээң алганым ышкаш, өске чүдүлгелиг чоннарны башкарар эргени бээр мен. Ол кижиге оон демги чоннарны демир кымчы-биле хай деп башкарар болгаш дой савагылаштыр чуура шаап кааптар. Тиилээн кижиге эртенги шолбанны база бээр мен.

<sup>29</sup> Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге Сүлдениң чүнү чугаалаанын дыңназын».

*Сардистиң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге  
Христостан чагаа*

**3** <sup>1</sup> «Сардистиң Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинде дээрниң төлээзинге бижиге: Бурганга бараалгаан чеди сүлдени чагырган, чеди сылдысты туткан Ооң медеглээн сөстери бо-дур. Мен ажил-херөөннерни билир мен. Силерни дириг деп саназа-даа, херек кырында өлүг силер. <sup>2</sup> Одунуңар! Силерде ам-даа арткан, өлүр четкен чүвени быжыгланар. Чүге дээрге, Мен көөрүмге, кылган ажил-херөөннер ам-даа Мээң Бурганымың манааны дег эвес-тир. <sup>3</sup> Силерни чүү чүвеге өөреткенин, чүнү дыңнааныңарны сактып келиңер, аңа

чагыртып, бачыттарыңар миннип, Бурганче эглинер! Одунмас болзунарза, Мен силерже, оор ышкаш, хенертен чедип кээр мен. А кажан кээримни билип ап шыдавас силер.

<sup>4</sup> Ындыг-даа болза Сардисте силерниң араңарда боттарының хевин хирге бораваан каш кижиге бар-дыр. Олар Мээң-биле кады ак хептерлиг чоруурлар, чүгө дээрге төлөптийн көргүскеннер. <sup>5</sup> Тиилээн кижиге база ынчалдыр ак хептер кеткен болур. Мен ооң адын амыдыралдын номундан кажан-даа балавас мен. Харын Адамның болгаш дээрниң төлээлериниң мурнунга ону хүлээп көөр мен.

<sup>6</sup> Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге Сүлдениң чүнү чугаалаанын дыңназын».

*Филадельфияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге  
Христостан чагаа*

<sup>7</sup> «Филадельфияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинде дээрниң төлээзинге бижиге: Давид хаанның дүлгүүрүн эдилээн ыдыктыг болгаш шынныг Ээниң медеглээн сөстери бо-дур. Ол эжикти ажыдыпса, кым-даа ону хаап шыдавас, а хаапса, кым-даа ону ажыдып шыдавас. <sup>8</sup> Силерниң ажыл-херөөнерни билир мен. Көрүңерден, кымның-даа хаап шыдавазы эжикти силерниң мурнуңарга ажыттым, чүгө дээрге силерниң күжүңер шоолуг эвес-даа болза, Мээң айтышкыннарымны тооп дыңнап база Меңээ шынчы болуп келдинер. <sup>9</sup> Дыңнаар! Херек кырында ындыг эвес-даа болза, иудейлер бис дижип мегелээр, эрликке чагырткан бөлүк улус бар-дыр. Мен оларны силерниң мурнуңарга доңгая кээп дүжеринче албадар мен, олар оон Мээң силерге ынаамны билип алырлар. <sup>10</sup> Силер Мээң айтышкыннарымны тооп дыңнап, шыдамыңар көргүстүңер. Ынчангаш бүгү кижиге төрөлгөтөнни шенээр дээш, бо делегейге хөмө кээр халаптыг шенелделер үезинде Мен база силерни кадагалаар мен.

<sup>11</sup> Мен удавайн чедип кээр мен. Кым-даа силерден тиилекчилерниң шаңналын хунаай бербезин дээш, бодуңарда бар чүвени ыяк кадагалаңар. <sup>12</sup> Тиилээн кижиге Мээң Адамның өргөезинге чагы апаар база оон кажан-даа үнүп чорбас. Мен ол чагыга Бурганымның адын база дээрде Бурганымдан бадып кээр чаа Иерусалимниң – Бурганымның хоорайының адын бижип каар мен. Аңаа ол ышкаш Бодумнун чаа адымны бижиир мен.

<sup>13</sup> Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге Сүлдениң чүнү чугаалаанын дыңназын».

*Лаодикияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинге  
Христостан чагаа*

<sup>14</sup> «Лаодикияның Бурганга бүзүрөөннер ниитилелинде дээрниң төлээзинге бижиге: Бурганның бүгү чаяалгазының эге-дөзү, алыс шынчы болгаш шынчы херечи Аминьниң медеглээн сөстери бо-дур. <sup>15</sup> Силерниң ажыл-херөөнерни билир мен. Силер соок-даа, изиг-даа эвес силер. Шуут соок азы шуут изиг бооруңарны дыка-ла күзөөн мен! <sup>16</sup> Ынчалза-даа изиг-даа, соок-даа эвес, чылбай болганыңарда, Мен силерни аксымдан үндүр дүкпүрүптейн! <sup>17</sup> Мынча дээр-дир силер: „Мен бай мен, эртине-байлаам эгээртинмес, меңээ ам чүнүң-даа херээ чок“. Ынчалза-даа кежик чогуңарны, чөгөнчиг ядыңарны, согуруңарны болгаш шалдаңыңарны билбес-тир силер. <sup>18</sup> Байыңар деп бодазыңарза, сүмем бо-дур: от-биле арыглаан алдынны Менден садып алыңар. Силерниң ыянчыг шалдаңыңар көзүлбезин дээш, ак хептен база садып алыңар. Караңар көрзүн дээш, каракка чаар эмден база садып алыңар.

<sup>19</sup> Ынак улузумну кезедир база чемелээр мен. Ынчангаш чүткүлдүг болуңар база бачыттарыңар миннип, Бурганче эглинер. <sup>20</sup> Дыңнаар, Мен эжик артында соктап тур мен. Мээң үнүмнү дыңнааш, эжиин ажыдыптар кижиниң бажыңынче киргеш, ооң-биле кады чеменир мен.

<sup>21</sup> Тиилээш, Мээң база Ачамның дүжүлгезинге Ооң-биле кады орупканым дег, тиилээн кижиге Мээң дүжүлгемге Мээң-биле кады оорар эргени бээр мен.

<sup>22</sup> Дыңнаар кулаа бар кижиге бүрүзү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге Сүлдениң чүнү чугаалаанын дыңназын».

*Дээрде дүжүлгезинде саадаан Бурганны Иоанның көргөни*

**4** <sup>1</sup> Мен оон соонда көрдүңөш, дээрже кирер ажык эжикти көрүп кагдым. Оон мурнунда мээң-биле чугаалажып турган, бүрээ эткени дег дыңналыр үн меңээ: «Бээр үнүп кел, алызы барып чүү боорун сенээ көргүзэй» – диди. <sup>2</sup> Ол дораан Сүлдениң күжү мени башкара берген. Дээрде, мурнумда турар дүжүлгени база ында саадаан Бурганны көрүп кагдым. <sup>3</sup> Ооң арны яшма болгаш рубин деп эртине даштар ышкаш чырып турду, а дүжүлгени изумруд дег чөлээш шыва алган болду. <sup>4</sup> Дүжүлгени дескиндир ак хептерлиг, а баштарында алдын дээрбектер кеткен чээрби дөрт ирей олулар чээрби дөрт өске дүжүлгө барын көрдүм. <sup>5</sup> Кол дүжүлгеден кызаннааштар



кызаңайнып, динмирээшкин динмиреп, дааш дагжады. Ооң баарында Бурганның чеди сүлдези болур чеди чырыткы хып турду.

<sup>6</sup>Дүжүлгениң мурнунда кристалл деп бүдүмел дег өттүр көстүр шилден далайга дөмей бир чүве бар болду. А хамыктың төвүндө, дүжүлгени долгандыр арты-мурнунда хөй карактыг дөрт дириг амытан турду. <sup>7</sup>Оларның биргизи арзылаңга, ийигизи — аныяк шарыга дөмей, үшкүзүнүң арны кижинии дег, а дөрткүзү ужуп чоруур эзирге дөмей чорду. <sup>8</sup>Дөрт дириг амытанның кайызында-даа алды чалгын бар, бүгү мага-боду, чалгыннарының адаандан бээр, карактар-биле шыптынган болду. Олар хүндүс-даа, дүне-даа могаг чокка: «Черле турган, ам бар, оон чедип кээр Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы ыдык, ыдык, ыдык!» — деп ырлажып турдулар.

<sup>9</sup>Дөрт дириг амытан кезээ мөңгедө Амыдыраанны, дүжүлгедө саадаан Бурганны алдаржыдып, алгап-мактап, Анаа өөрүп четтирип ырлаан санында-ла, <sup>10</sup>чээрби дөрт ирей дүжүлгедө саадаан Бурганны мурнунга донгая кээп дүжүп, кезээ мөңгедө Амыдыраанга мөгеер чорду. Олар боттарының баштарында дээрбектерин дүжүлгенин баарынче салгылааш: <sup>11</sup>«Бистин Дээрги-Бурган-Чаяакчывыс, алдарны, мактал-хүндүнү, эрге-чагырганы хүлээп аарыңга төлептиг сен, чүгө дээрге Сен бүгү чүвени чаяган сен, ынчангаш бүгү чүве Сээң күзел-соруунга чүүлдештир чаяттынган база амыдырап турар» — дижип турдулар.

#### *Дүрүг болгаш Хураган*

**5** <sup>1</sup>Мен оон дүжүлгедө саадаан Бурганның оң холунда дүрүгнү көрүп кагдым. Ооң арты, иштии талаларын долдур бижээш, чеди таңма-биле аңгылай таңмалаан болду. <sup>2</sup>Ыткыр үн-биле: «Таңмаларны адыргаш, дүрүгнү чазарыңга төлептиг кым барыл?» — деп айтырган дээрнин күчүлүг төлээзин көрүп кагдым. <sup>3</sup>Ынчалза-даа үстүү, ортаа болгаш алды ораннарда дүрүгнү часкаш, ооң иштинде чүү барын көөр кым-даа чок болду. <sup>4</sup>Дүрүгнү часкаш, ооң иштинде чүү барын көөр төлептиг кижии тывылбас боорга, ишкирнип ыглапкан мен. <sup>5</sup>Ирейлерниң бирээзи ынчан меңээ: «Ыглава! Көр даан, Давидтиң үре-садызы болур, Иуданың аймаандан үнген арзылаң тиилээн-дир! Ол чеди таңманы адыргаш, дүрүгнү ажыдып шыдаар-дыр» — диди.

<sup>6</sup>Мен оон дөрт дириг амытан, ирейлер болгаш дүжүлгениң ортунда турар Хураганны көрүп кагдым. Ону өргүлгө салган ышкаш көзүлдү. Хураган чеди мыйыстыг база Бурганның бүгү чер-делегейже айбылап чорудупканы чеди сүлдези болур чеди карактыг болду.

<sup>7</sup>Ол чоокшулап келгеш, дүжүлгедө саадаан Бурганның оң холунда дүрүгнү ап алды. <sup>8</sup>Хураган дүрүгнү ап аары билек, дөрт дириг амытан болгаш чээрби дөрт ирей Ооң мурнунга донгая кээп дүштү. Кижии бүрүзүнүң холунда чадаган база Бурганның улунун мөргүлү болур чагай чыттыг чүүлдер-биле иштелген алдын сава бар болду. <sup>9</sup>Олар чаа йөрээлди ырлажы бердилер: «Дүрүгнү холга туткаш, таңмаларны адырарыңга төлептиг сен! Чүгө дээрге Сен өргүлгө салдырткаш, Бодунун ханың-биле төлээш, аймак, дыл, чон, сөөк-язы бүрүзүндө улусту Бурганга дээш хостап алган сен! <sup>10</sup>Сен олардан Бурганывыстың бараалгакчыларының чагыргазын тургускан сен, ынчангаш олар чер кырыңга хааннар».

<sup>11</sup>Мен оон соонда көрдүңгөш, дүжүлгө, дөрт дириг амытан болгаш ирейлерни хүрээлей турупкан дээрнин дүк-түмөн төлээлерин көрүп кагдым. <sup>12</sup>Олар ыткыр ырлажып турдулар: «Өргүлгө салган Хураган төлепти! Ол эрге-чагырганы, эртине-байлакты, мерген угаанны база күчү-күштү, мактал-хүндүнү, алдарны база алгыш-йөрээлди алырыңга төлепти!» <sup>13</sup>Мен оон соонда өртемчейде тынныг чүве бүгүдөзин — үстүү, ортаа болгаш алды ораннарда база далайда дириг амытан бүрүзүн дыңнап кагдым. Олар: «Дүжүлгедө саадаан Бурганга база Хураганга кезээ мөңгедө алгыш-йөрээл, мактал-хүндү, алдар болгаш эрге-чагырга бактаазын!» — деп ырлажып турдулар. <sup>14</sup>Дөрт дириг амытан: «Аминь!» — деп харыылады. Ирейлер оон донгая кээп дүшкөш, мөгейдилер.

#### *Баштайгы алды таңма*

**6** <sup>1</sup>Мен оон көөрүмгө, Хураган чеди таңманың биргизин адырыпты. Дөрт дириг амытанның бирээзи дээр динмирээн дег үн-биле: «Чедип кел!» — дээнин дыңнап кагдым. <sup>2</sup>Көрүптеримге, мурнумда ак аът турду. Аъттың мунукчунун холунда ча бар база анаа дээрбекти тывыскан болду. Ынчангаш ол тиилекчиниң түрүн тыртынып, тиилээр дээш бар чорду. <sup>3</sup>Хураган оон ийиги таңманы адырыптарга, ийиги дириг амытанның: «Чедип кел!» — дээнин дыңнап кагдым. <sup>4</sup>Ынчан өске, хан-шилги аът үнүп келди. Оон мунукчунга чер кырындан тайбыңны хунаар база улусту бот-бодун өлүржүрүнчө ыдалаар чөпшээрелди тывыскаш, улуг хылышты берген болду.

<sup>5</sup>Хураган оон үшкү таңманы адырыптарга, мен үшкү дириг амытанның: «Чедип кел!» — дээнин дыңнап кагдым. Көрүптеримге, мурнумда дас кара аът турду. Оон мунукчуну холунда дензи туткан болду. <sup>6</sup>Дөрт дириг амытанның уундан үнген, кижии үнүңгө дөмей бир-ле

дааш дынналып: «Бир хүннүн ажыл төлевири дээш, кызыл-тастың биче хемчээлин, база бир хүннүн ажыл төлевири дээш, арбайнын үш биче хемчээлин, а үс биле арагага хора халдатпа!» — диди.

<sup>7</sup>Хураган оон дөрткү таңманы адырыптарга, мен дөрткү дириг амытаннын: «Чедип кел!» — дээн үнүн дыңнап кагдым. <sup>8</sup>Көрүптеримге, мурнумда бора аът турду. Ооң мунукчузун «Өлүм» дээр база ону өлүм оранынын ара-албатызы эдерип чорду. Хылыш, аш, аарыг-аржык азы черлик амытаннар дузазы-биле черниң дөрттүң бир кезээниң девискээринге өлүрер эргени оларга берген болду.

<sup>9</sup>Хураган оон бешки таңманы адырыптарга, мен өргүл салыр беди-гээш баарында турар Бурганның сөзүн медеглээн дээш база шынчы херечилели дээш, өлүрткен улусту көрүп кагдым. <sup>10</sup>Олар ыткыр үн-биле алгыржып турдулар: «Ыдыктыг болгаш Шынныг Күчүлүг Дээрги-Чаякчы, ам чеже чылзыр сен?! Бисти өлүргени дээш, черниң улзундан өжээн негээр шүүгүн кажан болурул?!» <sup>11</sup>Оларнын кижги бүрүзүнге хөлбегер ак хеп берди. Оларнын эш-өөрүнүн, Христоска база ынчаар бараан болган чалчаларнын; оларга дөмейлештир өлүртүп, хилинчек көргөннерниң саны доктааткан хемчээл четкижеге, ам-даа элээн манаарын оларга чугаалап кагды.

<sup>12</sup>Хураган оон алдыгы таңманы адырыпты. Көрүптеримге, чер коргунчуг шимчей берди. Хүн караа хылдан аргаан кажыыдал хеви дег карарып, ай хан дег кыза берди. <sup>13</sup>Дээрниң сылдыстары, күштүг хат силгээн ыяштан чиг смоква чимизи дүшкен дег, черже кээп дүштүлөр. <sup>14</sup>Дүрүг дег дүрүлгеш, дээр ажытталып чиде берди. Даг болгаш ортулук бүрүзү туружундан шимчей берди. <sup>15</sup>Черниң хааннары база чагырыкчылар, шериг баштыңчылары, байлар, эргетеннер база арткаан улус — кулдар-даа, хостуглар-даа куйларже болгаш дагларда хаялар аразынче чашты берген. <sup>16</sup>Олар даглар болгаш хаяларга: «Бисче кээп дүжүнер, дүжүлгеде саадаан Бурганның караандан база Хураганнын киленинден бисти чажырынар!» <sup>17</sup>Оларнын халаптыг килениниң хүнү келген-дир, кым ону шыдажыр харыктыгыл?» — деп чаннып турганнар.

*Израильдин чүс дөртен дөрт муң кижизини*

**7** <sup>1</sup>Мен оон соонда черниң дөрт булуңунда турар база чангыс-даа хат черже, далайже азы кандыг-даа ыяшче хадывазын дээш, дөрт хатты тудуп турар дээрниң дөрт төлээзин көрүп кагдым. <sup>2</sup>Оон дириг Бурганның таңмазын туткаш, чөөн чүктен кел чыдар дээрниң өске төлээзин көрүп кагдым. Ол кургаг чер болгаш далайга хора чедирер

эргени Бурганның берип кааны дээрниң дөрт төлээзин кый деп, ыткыр алгырды: <sup>3</sup>«Бурганывыстың хамык чалчаларын демдектеп, хавактарынга таңма баспаан шаавыста, черге, далайга азы ыяштарга хора халдатпаңар». <sup>4</sup>Бурганның таңмазын басып, демдектеэн улустун саны чүс дөртен дөрт муң болганын дыңнап кагдым. Олар Израильдин төрел бөлүк бүрүзүнден үнген улус болган: <sup>5</sup>Иуданың төрел бөлүүндөн — он ийи муң, Рувимниң төрел бөлүүндөн — он ийи муң, Гадтың төрел бөлүүндөн — он ийи муң, <sup>6</sup>Асирниң төрел бөлүүндөн — он ийи муң, Неффалимниң төрел бөлүүндөн — он ийи муң, Манассиянын төрел бөлүүндөн — он ийи муң, <sup>7</sup>Симеоннун төрел бөлүүндөн — он ийи муң, Левийниң төрел бөлүүндөн — он ийи муң, Иссахарнын төрел бөлүүндөн — он ийи муң, <sup>8</sup>Завулоннун төрел бөлүүндөн — он ийи муң, Иосифтин төрел бөлүүндөн — он ийи муң база Вениаминниң төрел бөлүүндөн — он ийи муң кижги болган.

<sup>9</sup>Оон соонда көрүптеримге, мурнумда кымнын-даа санап күш четпези мөөң чон турду. Сөөк-язы, аймак, чон база дыл бүрүзүндөн улус ында бар чорду. Олар дүжүлгениң база Хураганнын баарында хөлбегер ак хептерлиг турдулар, а холдарында пальма ыяш будуктары туткулаан болдулар. <sup>10</sup>Олар ыткыр үн-биле: «Камгалал дүжүлгеде саадаан Бурганывыс болгаш Хурагандан кээр!» — деп алгыржып турдулар.

<sup>11</sup>Дээрниң шупту төлээлери дүжүлге, ирейлер болгаш дөрт дириг амытанны долгандыр турар чордулар. Олар оон дүжүлгениң баарынче доңгая кээп дүшкеш, Бурганга мөгөйип: <sup>12</sup>«Аминь! Алгыш-йөрөөл, алдар, мерген угаан, өөрүп четтириишкин, мактал-хүндү, эрге-чагырга болгаш күчү-күш кезээ мөңгедө бистиң Бурганывысты болур! Аминь!» — деп турдулар. <sup>13</sup>Оон ирейлерниң бирээзи менден: «Хөлбегер ак хептер кеткен бо чүү улзул? Олар кайыын келгенил?» — деп айтырды.

<sup>14</sup>Мен аңаа: «Дээрги, силер бодунар билер-ле болгай силер» — деп харыыладым. Ол ынчан меңээ мынча диди: «Бо дээрге коргунчуг хилинчекти көрүп эрткен улус-тур. Олар боттарынын хевин Хураганнын ханынга чуггаш, агартыр арыглап алган. <sup>15</sup>Ынчангаш олар ам Бурганның дүжүлгезиниң баарында турупкан, дүн-хүн дивейн, Оон өргээзинде Аңаа бараан болуп турарлар-дыр. Дүжүлгеде саадаан Бурган олар-биле кады болуп, камгалаар-дыр. <sup>16</sup>Олар моон сонгаар кажан-даа аштап-суксавас. Хүн-даа, оя чиир изиг-даа оларны өрттендир чиртпес. <sup>17</sup>Чүгө дээрге дүжүлгениң ортузунда турар Хураган оларнын кадарчызы апаар база амыдыралды бээр суг бажынче алгаш баар. Бурган оон оларнын караанын чажын чодуп бээр».

*Чедиги таңма*

8<sup>1</sup> Хураган оон чедиги таңманы адырыптарга, дээрге чартык шак иштинде ыржым апарды. <sup>2</sup> Мен ынчан Бурганның мурнунда турар дээрнин чеди төлээзин көрүп кагдым. Оларга чеди бүрээни берген болду. <sup>3</sup> Артыжаар алдын сава туткан дээрнин өске төлээзи келгеш, өргүл салыр бедигээштин мурнунга туруп алды. Бурганга шынчы бүгү улустун мөргүлү-биле катай дүжүлгенин мурнунда өргүл салыр бедигээшке кывыссын дээш, аңаа эндерик хөй чаагай чыттыг чүүлдү берген болду. <sup>4</sup> Чаагай чыттыг чүүлдүн ыжы Бурганның улунун мөргүлдери-биле катай дээрнин төлээзинин холдарындан Бурганче көдүрлүп турду. <sup>5</sup> Дээрнин төлээзи оон артыжаар савазын алгаш, ону өргүл салыр бедигээштин изиг көзү-биле долдурга, черже шывадапты. Ол дораан черге дааш-шимээн көңгүрөп, динмирээшкин динмирөп, чаңнык кызаңнап, чер шимчей берди.

*Баштайгы дөрт бүрээ*

<sup>6</sup> Чеди бүрээ туткан дээрнин чеди төлээзи этсиринге белеткенип алды. <sup>7</sup> Дээрнин бирги төлээзи бүрээзин этсиптерге, хан-биле холуш-как долу болгаш от дүшкеш, чернин үштүн бир кезии, ыяштарнын үштүн бир кезии база хамык оът-сиген өрттенип калды.

<sup>8</sup> Дээрнин ийиги төлээзи бүрээзин этсиптерге, кончуг улуг чалбырааштыг дага дөмей бир чүве далайже дүже берди. Далайнын үштүн бир кезии хан бооп хуула берди. <sup>9</sup> Далайда амылыг амытаннарнын үштүн бир кезии кырылган, корабльдарнын үштүн бир кезии узуткаттынган болду.

<sup>10</sup> Дээрнин үшкү төлээзи бүрээзин этсиптерге, чырыткы дег чалбыышталган кончуг улуг сылдыс дээрден хемнернин, суг баштарынын үштүн бир кезиинче кээп дүштү. <sup>11</sup> Сылдыстын адын Ажыг чашпан дээр. Сугларнын үштүн бир кезии кужурзуг амданныг апарган. Ол ажыг сугну ишкен эндерик хөй улус өлгүлээн.

<sup>12</sup> Дээрнин дөрткү төлээзи бүрээзин этсиптерге, хүннүн үштүн бир кезии, айнын үштүн бир кезии, сылдыстарнын үштүн бир кезии узуткаттынган, ынчангаш оларнын чырыгы үези үштүн биринге кызырлып калган. Хүннүн үштүн бир дуртунда хүн караа, а дүннүн үштүн бир дуртунда ай биле сылдыстар чыры-вастан.

<sup>13</sup> Мен оон көрдүнгөш, шаары дээрде кылыткан эзирни\* көрүп кагдым. Ол ыткыр алгырып чорду: «Черде чурттаан улуска халаптыг кара халап келди, халагым-на халак! Этсиринге белен дээрнин өске үш төлээзинин бүрээлери удавас эде бээр-дир!»

*Бешки бүрээ*

9<sup>1</sup> Дээрнин бешки төлээзи бүрээзин этсиптерге, мен дээрден черже кээп дүшкен сылдысты көрүп кагдым. Тамыже эртер өдүгнүн дүлгүүрүн аңаа берген болду. <sup>2</sup> Сылдыс тамыны ажыдыптарга, өдүгден ыш, улуг суугудан үнген дег, бүлгүрлүп эгеледи. Ол ыштан хүн караа болгаш дээр кара хөө апарды. <sup>3</sup> Ыш аразындан эндерик шартылаа чер кырынче үнүп келген, а оларга скорпионнарны дег күштү берген болду. <sup>4</sup> Оът-сигенге, ыяштарга база өске-даа үнүшке хора халдатпазын оларга чугаалап каан. Ынчалза-даа хаваанда Бурганның таңмазы бастынмаан улусту шартылаа шап болур турган. <sup>5</sup> Шартылаага ол улусту өлүрбес, а чүгле беш ай дургузунда аарышкы-биле хинчектээр эргени берген. Ол аарышкы скорпионнар шакканынын аарышкызы кара олчаан. <sup>6</sup> Ол хүннернин дургузунда улус өлүмнү дилей бээр, ынчалза-даа тыппас, чүге дээрге өлүм оларнын холунче кирбес.

<sup>7</sup> А мөөң шартылаа дайын-чаага белеткеп каан дайынчы аъттар ышкаш көзүлдү. Оларнын баштарында алдын дээрбектер дег чүүлдер бар, а арын-шырайы кижги арын-шырайынга дөмейлежир. <sup>8</sup> Оларнын бажынын дүгү херэеженнернин чаъжы дег, а диштери арзылаң азыглары дег. <sup>9</sup> Шартылааларнын хөректеринде демир дег куяк хеп бар, а оларнын чалгыннарынын даажы чааже дывыржаан аъттар сөөрткен эндерик хөй дайынчы чуузаларнын даажы дег дыңналды. <sup>10</sup> Олар скорпионнарны ышкаш кудуруктарлыг болгаш шагар дылдарлыг боорда, улуска беш ай иштинде хора чедирер күш ол кудуруктарда бар болду. <sup>11</sup> Тамынын ээзи оларнын хааны боор, оон адын еврейлеп Аввадон, а гректеп Аполлион дээр.

<sup>12</sup> Баштайгы халап эрте берзе-даа, ам-даа ийизи кээр ужурлуг турган.

<sup>13</sup> Дээрнин алдыгы төлээзи бүрээзин этсиптерге, Бурганның мурнунда турар өргүл салыр алдын бедигээштин дөрт мыйызындан\*\* үнген үннү дыңнап кагдым. <sup>14</sup> Ол үн бүрээ туткан дээрнин алдыгы төлээзинге мынча диди: «Өндүр улуг хем Евфраттын чанында бектеп

\* 8:13 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «эзир» эвес, а «дээрнин төлээзин» деп бижээн.

\*\* 9:13 Дөрт мыйыс – эрте-бурунгу өргүл салыр бедигээштин дөрт мыйыс – каасталгазы база күчү-күштүн демдээ.

каан дээрний дөрт төлээзин хоста». <sup>15</sup> Кижиг төрөлгөтөнний үштүн бир кезин чок кылыры-биле ол шак, хүн, ай болгаш чыл ужун белен тудуп келген дээрний дөрт төлээзин хостапты. <sup>16</sup> Аъттыг шеригний саны ийи чүс миллион чеде бээр деп дыннадым.

<sup>17</sup> Аъттарны база оларның мунукчуларын Бургандан ажыдышкынымга көрүп турдум. Олар от ышкаш кызыл, сапфир ышкаш карангы көк болгаш күгүр дег сарыг куяк шывыгларлыг чорду. Аъттарның баштары арзылаң баштары дег, а оларның аксындан от, ыш болгаш күгүр бүлгүрлүп үнүп турду. <sup>18</sup> Аъттарның аксындан бүлгүрлүп үнген үш халап: от, ыш болгаш күгүр кижиг төрөлгөтөнний үштүн бир кезин кырып кагды. <sup>19</sup> Аъттарның күжү оларның аксында база кудурунда чоруур болду. Ол кудуруктар улусту шап, хора халдадыр баштарлыг чыланнар дег чораан.

<sup>20</sup> Кижиг төрөлгөтөнний ол халаптарга кырдырбайн арткан кезээ бодунун үүлгөткөн херээ дээш, бачыдын билимээн. Олар буктарга база көрүп, дыннап, кылаштап шыдавас алдын, мөңгүн, хүлер, даш болгаш ыяш дүрзү-бурганнарга мөгеерин соксатпааннар. <sup>21</sup> Арткан ол улус боттарының өлүрүкчү, караң көрнүр, самыраар болгаш ооржу чоруу дээш бачыдын миннип, Бурганче ээлбээн.

*Дээрний бичии дүрүг туткан төлээзи*

**10** <sup>1</sup> Мен ооң соонда дээрден бадып олулар дээрний өске, күчүлүг төлээзин көрүп кагдым. Ол булутка бүргөткөн болду, а ооң бажының кырында чөлээш чайнап турду. Дээрний төлээзиниң арны хүн дег, а буттары оттуг чагылар дег болду. <sup>2</sup> Ооң холунда ажыдып каан бичежек дүрүг чорду. Ол оң буду-биле далайга, а солагай буду-биле кургаг черге туруп алды. <sup>3</sup> Ынчангаш арзылаң алгызы дег ыткыр үн-биле алгыра кааптарга, аңаа харыылап, чеди динмирээшкин динмирээр болду. <sup>4</sup> Чеди динмирээшкин динмирей кааптарга, мен бижииринге белеткени бердим, ынчалза-даа дээрден мынча дээн үн дыңналды: «Чеди динмирээшкинниң чугаалаан чүвезин танмалап, шыгжап ал, ону биживе».

<sup>5</sup> Оон кургаг чер болгаш далайда хары угда турар кылдыр көргөним дээрний төлээзи оң холун дээрже көдүрүпкеш, <sup>6</sup> мөңгө чурттап чоруур, дээрни, черни база далайны оларда бар бүгү чүве-биле катай-хаара чаяган Бурганның ады-биле даңгыраглады. Ол мынча диди: «Моон сонгаар хуусаа чылзыр деп чүве турбас. <sup>7</sup> Дээрний чедиги төлээзи бүрээзин этсиптерге, чалчалары – медээчилеринге дыннадып кааны дег, Бурган Бодунун чажыт бодалын төндүр боттандыра!»

<sup>8</sup> Ооң соонда мооң мурнунда дээрден дыннааным үн база катап меңээ чугаалап: «Баргаш, далай болгаш кургаг черде хары угда турар дээрний төлээзиниң холундан ажыда салган дүрүгнү ап ал» – диди.

<sup>9</sup> Мен дээрний төлээзинге чеде бергеш, бичежек дүрүгнү бээрин диледим. Ол меңээ: «Дүрүгнү алгаш, чивит. Ону ажырыптарынга, ол иштинге ажыг боор, ынчалза-даа аксынга ары чигири дег амданныг боор» – диди. <sup>10</sup> Мен дээрний төлээзиниң холундан бичежек дүрүгнү алгаш, ону чиптим. Аксымга ооң амданы, шынап-ла, ары чигири дег болду. Ынчалза-даа ону ажырыптарым билек, ол иштимге ажыш диди. <sup>11</sup> Оон ол меңээ мынча дээн: «Хөй чоннар, аймак-сөөктер, дылдар база хааннар дугайында Бурганның медээзин ам база катап суртаалдаар ужурулуг сен».

*Ийи херечи*

**11** <sup>1</sup> Оон меңээ узунун хемчээр мергеге дөмей даянгыыш бергеш, мынча деп чугаалады: «Бар, Бурганның өргээзинде Эң ыдыктыг черни база өргүл салыр бедигээшти хемчээ, Бурганның өргээзинде тейлеп турар улусту сана. <sup>2</sup> Ынчалза-даа даштыкы херим иштин хемчээве, чүге дээрге ону өске чоннар улузунга берипкен-дир. Олар ыдыктыг хоорайны дөргөн ийи ай дургузунда чаза базып кээрлер. <sup>3</sup> Мен Бодумнун ийи херечимге күштү бээр мен. Олар хеден хеп кеткеш, бир муң ийи чүс алдан хүн дургузунда Бурганның медээзин суртаалдап кээрлер». <sup>4</sup> Ол херечилер дээрге ийи оливка ыяжы болгаш черни Дээрги-Чаяакчызының мурнунда турар ийи чырыткы ол-дур. <sup>5</sup> Оларга хора халдадыр дээн кандыг-бир кижиг турар болза, херечилерниң аксындан от аттыккаш, дайзыннарын өрттендир чиптер. Ынчангаш кым оларга хора халдадыксааныл, ынчалдыр өлүртүп каар. <sup>6</sup> Олар Бурганның медээзин суртаалдап чоруур үеде чаъс чагбазын дээш, дээрни хаар эргени оларга берген. Херечилерде ол ышкаш сугларны хан кылдыр хуулдуруптар база черни кандыг-даа айыыл-халап-биле, кажан күзей-дир, ынчан узуткаар эрге бар.

<sup>7</sup> Ийи херечи боттарының медээзин төндүр суртаалдаптары билек, тамыдан үнүп кээр араатан оларже халдаар. Араатан оларны тиилээш, базып каар. <sup>8</sup> Херечилерниң өлүг мага-боттары оларның Дээрги-Чаяакчызының хере шаптырткан чери болур улуг хоорайның кудумчуларынга чыдар. Ол хоорайның ойзу демдектээн ады – Содом азы Египет. <sup>9</sup> Хамык чоннарның, аймактарның, сөөк-языларның база дылдарның улузу оларның өлүг мага-боттарынче үш чартык хүн кайгап кээр болгаш оларны хөөржүдерин чөпшээревес. <sup>10</sup> Оларның

калганы дээш, черниң чурттакчылары өөрүп-хөглээр база дойлаар, аразында белек солчур, чүге дээрге ол ийи медээчи кижиге төрөлгөтөнгө хөй хилинчекти эккелген.

<sup>11</sup> Ынчалза-даа үш чартык хүн эрткенде, Бургандан келген амыдыралды чаяар тыныш медээчилерге сиңниге берген, оон олар туруп келгеннер. Оларны көргөн хамык улус аажок корткан. <sup>12</sup> Ийи медээчи оон дээрден ыткыр үннүң оларга: «Бээр үнүп келиңер!» – дээнин дыңнап каан. Олар дайзыннары көрүп турда, оларның мурнунга булут кырынга дээрже көдүрлүп үнө бергеннер.

<sup>13</sup> Таптыг-ла ол өйде чер аажок күштүг шимчээш, хоорайның оннун бир кезии буступ калган. Чеди муң кижиге өлгөн, арткан улус коргуп-сүртөп, дээрде Бурганны алдаржыдып турган.

<sup>14</sup> Ийиги халап ынчалдыр эрткен, ынчалза-даа үшкү халап кел чыткан.

#### *Чедиги бүрээ*

<sup>15</sup> Дээрниң чедиги төлээзи бүрээзин этсиптерге, дээрден: «Бо делегейни чагырар эрге ам Дээрги-Чаяакчывыстың, Ооң шилээн Христозунун эргезинде апарган, Ол ам кезээ мөңгөде чагырар-дыр!» – дээн ыткыр үннер дыңналды.

<sup>16</sup> Бурганның мурнунга боттарының дүжүлгелеринде олурган чээрби дөрт ирей донгая кээп дүшкеш, Бурганга мөгөйдилер. <sup>17</sup> Олар мынча дишти: «Ам бар, черле турган Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы, Сээң өндүр улуг Чагырганың Бодунун холуңче ап, чагырып эгелээниң дээш, Сеңээ өөрүп четтирдивис. <sup>18</sup> Өске чүдүлгелиг хамык улус килеңнеп турду, а ам Сээң килеңиниң шагы келген-дир. Өлүг-лерни шиидер болгаш Сээң чалчаларыңны, медээчилериниң база Сеңээ шынчы улусту, Сени хүндүткөп көөр улуг, биче бүгү улусту шаңнаар үе келген-дир. Черни узуткап турарларны чок кылыр үе келген-дир!» <sup>19</sup> Дээрде Бурганның өргээзи ажыттынып, көстү берди. Дургуржулга-чагыгның аптаязы ында турарын көрдүм. Ооң соонда кызаңнааштар кызаңнап, диңмирээшкин диңмиреп, чер шимчей берген база улуг долу дүжүпкөн.

#### *Херээжен биле улу*

**12** <sup>1</sup> Оон дээрге өндүр улуг бадыткал демдээ – хүн кеткен херээжен көстүп келди. Ооң буттарының адаанда ай бар, а бажында он ийи сылдыстан бүткен дээрбек бар чорду. <sup>2</sup> Ол херээжен сааттыг болду. Ооң божуур ай-хүнү үнгөн бооп, эди аарыырга, алгырып турду.

<sup>3</sup> Дээрге ооң соонда өске бадыткал демдээ – чеди баштыг, он мыйыстыг аажок улуг кызыл улу көстүп келди. Оон баштарында чеди оваадай бар болду. <sup>4</sup> Ооң кудуруу дээрден сылдыстарның үштүң бир кезиин дүжүр ширбээш, черже шывадапты. Херээжен божуптары билек, ооң Чаш төлүн сыырыптар дээш, улу ооң баарында турду. <sup>5</sup> Херээжен бүгү чоннарны демир кымчы-биле чагырар Оол божуп алган. Ынчалза-даа ооң Оглун алгаш, Бурганче база Ооң дүжүлгезинче апарган. <sup>6</sup> А херээжен ээн ховуже, Бурганның анаа белеткеп кааны черже дезипкен, орта ол дээш, бир муң ийи чүс алдан хүн дургузунда сагыш салып кээр ужурлуг турган.

<sup>7</sup> Дээрге ооң соонда дайын эгеледи: Михаил база анаа чагырткан дээрниң төлээлери улуга удур, а улу бодунун төлээлери-биле оларга удур демисежип үндү. <sup>8</sup> Ынчалза-даа улу күш четпейн барып, бодунун төлээлери-биле кады дээрге турар черин чидирипкен. <sup>9</sup> Бүгү делегейни дуурайлаан, эрлик база удурланыкчы деп адаткан ол аажок улуг улу, эрте-бурунгу чылан бодунун төлээлери-биле кады черже дүжүр октаттырыпкан.

<sup>10</sup> Мен ынчан дээрден ыткыр үннү дыңнап кагдым: «Ам камгалал келген-дир. Ам бистиң Бурганывыс Хаан болур эргезин көргүскен-дир! Ам Ооң шилээн Христозу Бодунун эргезин көргүскен-дир! Бурганывыстың мурнунга туруп алгаш, эш-өөрүвүстү хүндүс-даа, дүне-даа буруудадып келген буруудадыкчы дээрден дүжүр октаткан-дыр. <sup>11</sup> Бистиң эш-өөрүвүс ону Хураганың ханы болгаш алыс шынны херечилээни-биле тиилээн-дир. Олар өлүрүнден-даа чалданмайын, амы-тынын харамнанмаан-дыр. <sup>12</sup> Ынчангаш өөрүп-байырланар, дээрлер база дээрлерниң чурттакчылары! А чер биле далай, ат болур силер, чүге дээрге эрлик силерге бадып келген-дир! Ол хөлчөк килеңнээн, чүге дээрге ооң үези көңгүс эвээш артканын билер-дир».

<sup>13</sup> Черже дүжүр октадыпканын билип кааш, улу Оолду божаан херээженни истеп сүрүп эгелээн. <sup>14</sup> Ынчалза-даа херээженге ээн ховуга турар чер белеткеп каан бооп, ынаар ужупсун дээш, анаа улуг эзирниң ийи чалгынын берген болду. Орта ону үш чартык чыл дургузунда ажаап-карактап, улудан дестирип кээр турган. <sup>15</sup> Улу ооң соонда, херээженни чууй шаап аппараттын дээш, аксындан сугну хемгилештир үндүр бүлгүрүптү. <sup>16</sup> Ынчалза-даа чер херээженге дузалашты: ол бодунун аксын ажыткаш, улунун аксындан аккан сугну ажырыпты. <sup>17</sup> Улу херээженге медээжок килеңнээш, ооң артып калган ажы-төлү-биле, Бурганның айтышкыннарын сагаан,

Иисусту шынны-биле херечилээн улус-биле чаалажыр дээш чорупкан.

<sup>18</sup> Улу далай эриинге туруп алган\*.

### *Ийи араатан*

**13** <sup>1</sup> Мен ынчан далайдан үнүп орар араатанны көрүп кагдым. Ол он мыйыстыг болгаш чеди баштыг, а мыйыстарында он оваадайлыг болду. Ооң баштарында Бурганны дорамчылаан аттар бижээн. <sup>2</sup> Мээң көрүп кааным араатан ирбишке дөмей, ооң аспактары адыгны дег, а аксы арзылаңны дег чорду. Улу ол араатанга бодунуң күчүзүн, бодунуң дүжүлгезин база бодунуң аажок улуг эргезин дүжүп берипкен. <sup>3</sup> Араатанның бир бажында өлүмнүг балыг-даа бар ышкаш көзүлдү, ынчалза-даа ол балыы сегий берген чорду. Бүгү делегейниң улузу кайгап-харап, араатанны эдерип турду. <sup>4</sup> Араатанга бодунуң эргезин дүжүп бергени дээш, кижичи бүрүзү улуга мөгөйди. Улус араатанга база мөгөйип, мынча дижиб турду: «Бо араатанга кым эннежирил, ооң-биле кым месилдежип шыдаарыл?»

<sup>5</sup> Бурганны дорамчылаан, турамык сөстөр эдерин анаа чөпшээрээн болду. Ол дөртөн ийи ай дургузунда чагырар эргени алган. <sup>6</sup> Араатан аксын ашкаш, Бурганны, Ооң адын, Ооң чурттаан черин база дээрниң бүгү чурттакчыларын одап, каргап эгелээн. <sup>7</sup> Бурганның улузу-биле чаалажыр болгаш оларны тиилээр эргени база аңаа берген. Ол ышкаш аймак, чон, дыл база сөөк-язы бүрүзүн чагырар эргени аңаа берген. <sup>8</sup> Черде чурттаан хамык улус, өртемчейни чаяарының бетинде-ле өргүлгө салган Хураганда бар амыдыралдың номунче аттарын кирип бижээннеринден өскелери, араатанга мөгөйдилер.

<sup>9</sup> Дыңнаар кулаа бар хамык улус дыңназын! <sup>10</sup> Тудуп алгаш баар уjurлуг кижини тудуп алгаш баар. Хылыштан калыр уjurлуг кижини хылыш шанчып каар\*\*. Ынчан Бурганның улузундан шыдамык чорук болгаш бүзүрел негеттинер.

<sup>11</sup> Мен оон черден үнүп орар өске араатанны көрүп кагдым. Ол хураганны дег ийи мыйыстыг, ынчалза-даа улу ышкаш чугаалаар болду. <sup>12</sup> Ол бирги араатанның өмүнээзинден оонуу ышкаш бүрүн

\* <sup>12:18</sup> Чамдык очулгаларның сөзүглелинде 12-ги эгениң 18-ки шүлүүн 13-кү эгениң 1-ги шүлүүнче көжүргөш, «Мен далай эриинге туруп алдым» (Иоанн боду дээни ол) дээн уткалыг кылдыр кириген.

\*\* <sup>13:10</sup> Бо сөстөрниң өске утказы: «Туттуруушкунче аппарат чоруур кижичи боду туттурууга баар. Хылыш-биле өлүрүп турар кижичи боду хылышка шаштырып аар» — бооп чадавас.

эргени эдилеп, бүгү бо делегейни база ында чурттаан хамык улусту өлүмнүг балыы сегий берген бирги араатанга мөгөеринче албадап турду. <sup>13</sup> Ийиги араатан өндүр улуг кайгамчык чүүлдерни кылган: улус көрүп турда отту безин дээрден бадырып турган. <sup>14</sup> Ийиги араатанга биргизиниң өмүнээзинден кайгамчык чүүлдер кылыр арганы берген. Ынчангаш ол черде чурттаан хамык улусту оон ачызында дуурайлап каапкан. Ол черниң чурттакчыларына хылыш-биле өлүмнүг балыг-латса-даа, өлбейн барган бирги араатанның дүрзүзүн шуткуурун дужааган. <sup>15</sup> Ийиги араатанга биргизиниң дүрзүзүнче амыдыралды кири тынар арганы бээрге, ол дүрзү чугаалаптар база аңаа мөгөйбээн хамык улусту өлүрүп шиидерин дужааптар харыктыг апарган. <sup>16</sup> Ийиги араатан бүгү улусту: улуг, бичии, бай, ядыы, хостуг, кул деп ылгал чокка, оң холунга азы хаваанга таңма бастыртып, демдектедиринче албадай берген. <sup>17</sup> Ындыг демдек чок кижичи бүрүзү чүнү-даа садып аар азы садар эрге чок турган. А ол демдек дээрге араатанның ады азы ол атты көргүскен сан болур. <sup>18</sup> Ол чүүл мерген угаанны негээр. Угаанны кижичи бүрүзү араатанның санын санап үндүрүп шыдаар, чүге дээрге ол сан кижичи амытанның адына дүгжүр алды чүс алдан алды деп сан болур.

### *Хураган болгаш камгалал*

**14** <sup>1</sup> Мен оон көөрүмге, Сион даанда Хураган турду. Ооң Бодунуң болгаш Адазының адын хавактарында бижиб демдектээн чүс дөртөн дөрт муң кижичи Хураган-биле кады турар болду. <sup>2</sup> Шуралгактың мөөрээни, динмирээшкениң динмирээни азы чадаганнарга ойнаан хөгжүмчүлөрниң аялгазы дег, дээрден дагжаан үнү дыңнап кагдым. <sup>3</sup> Дүжүлгениң баарына, дөрт дириг амытан болгаш ирейлерниң мурнунга улус чаа йөрөөл ырын ырлажы берди. Ол ырыны бүгү кижичи төрөлгөтенден чүглө олар, черден камгалал алган чүс дөртөн дөрт муң кижичи, өөренип ап шыдаар турган. <sup>4</sup> Олар дээрге херээжен кижиге дээп көрбээн, боттарын арыг хевээр кадагалап арткан улус-тур. Олар дээрге, Хураган кайнаар-даа барза, Ону эдерер улус-тур. Оларны бүгү кижичи төрөлгөтенден шилээш, хостап каан; Бурганга база Хураганга өргүп салган баштайгы дүжүт дег улус ол-дур. <sup>5</sup> Оларның аксы меге сөстү кажан-даа этпээн, оларда кемниг, бужар чүү-даа чок.

### *Дээрниң үш төлээзи*

<sup>6</sup> Мен оон шаары дээрде ужул чоруур дээрниң өске төлээзин көрүп кагдым. Черде чурттаан бүгү улуска: сөөк-язы, аймак, дыл база чон бүрүзүнге медеглээр дээни мөңгө Буянын Медээ ында бар болду.

<sup>7</sup>Ол ыыткыр мынча диди: «Бурганны хүндүленер, Ону алдаржыдып мактанар, чүге дээрге Оон кижиге төрөлгөтөнни шиидер үе-шагы келген-дир. Дээрнин, чернин, далайның болгаш суг баштарының Чаяакчызы – Бурганга мөгөйинер!»

<sup>8</sup>Дээрнин бирги төлээзинин соондан ийигизи эдерип: «Ол буурады! Өндүр улуг Вавилон буурады! Ол хамык чоннарны оон арагазын – оон самыралының ажыг арагазын ижеринче албадан турган» – деп бар чытты.

<sup>9</sup>Дээрнин баштайгы ийи төлээзинин соондан үшкүзү эдерип, ыыткыр мынча деп чорду: «Араатанга азы оон дүрзүзүңге кажан-бир шагда мөгөер база хаваанга азы холунга оон таңмазын бастырып алып <sup>10</sup>кижи Бурганның киленинин савазынче куткан Оон киленинин чалаң арагазын ижер. Ындыг кижини дээрнин ыдыктыг төлээлеринин база Хураганның мурнунга отка кыпкан күгүрге хилинчектээр. <sup>11</sup>Оларны хинчектээн оттуң ыжы кезээ мөңгөдө өрү көдүрлүр, ынчангаш араатанга азы оон дүрзүзүңге мөгөйген база оон ады-биле демдектеткен улуска хүндүс-даа, дүне-даа амыр-дыш турбас». <sup>12</sup>Бурганның айтышкыннарын сагыыр болгаш Иисуска бүзүрээр, Бурганга шынчы бүгү улустан шыдамык чорук негеттинер.

<sup>13</sup>Мен ынчан дээрден мынча дээн үннү дыңнап кагдым: «Мону бижип каг: амдан эгелээш, Дээрги-Чаяакчыга бараан болуп тура, өлгөн улус – амыр-чыргалдыг. Сүлде мынча деп турар: „Олар ам боттарының аар-берге ажил-херектеринден дыштанып ап болур, а ажил-херектери оларны эдерер-дир“».

#### *Чернин дүжүдү*

<sup>14</sup>Мен оон көөрүмге, мурнумда ак булут тур. Ында Кижиге амытан Оглунга дөмей Кижиге саадап олур, Оон бажында алдын дээрбек, а холунда чидиг хол кадыыры бар болду. <sup>15</sup>Оон соонда Бурганның өргээзинден дээрнин өске төлээзи үнүп келгеш, булутта саадаан Кижиге: «Хол кадыырын туткаш, кес-ле, чүге дээрге черде дүжүт быжып, ажаалда үези келген-дир» – деп алгырды. <sup>16</sup>Оон булутта саадаан Кижиге хол кадыырын черже карбаш кылгаш, чернин дүжүдүн ажаап каапты.

<sup>17</sup>Оон Бурганның дээрде өргээзинден дээрнин өске төлээзи үнүп келди. Ол база холунда чидиг хол кадыырлыг болду. <sup>18</sup>Оон соонда өргүл салыр бедигээштен отту чагырар эргелиг дээрнин база бир төлээзи үнүп келди. Ол холунда чидиг хол кадыырлыг дээрнин төлээзинге: «Хол кадыырын туткаш, чернин виноград шөлүндө

салбактарны кес-ле, чүге дээрге виноград быжа берген-дир» – деп ыыткыр алгырды. <sup>19</sup>Дээрнин төлээзи хол кадыырын черже карбаш кылгаш, виноградты ажаагаш, ону Бурганның өндүр улуг киленинин чулук сы базар оңгарынче октапты. <sup>20</sup>Виноградты ол хоорай даштында турар оңгарга сы баскан, оортан хемгилештир агып баткан хан аъттын бажы четкижеге тереңнеп, бир муң алды чүс стадий\* черже ага берди.

#### *Сөөлгү чеди халап*

**15** <sup>1</sup>Мен оон соонда дээрге база бир өндүр улуг болгаш кайгамчык бадыткал демдээн көрүп кагдым: чеди халап эдилээн дээрнин чеди төлээзи ында көзүлдү. Ол чеди халап халаптарнын сөөлгүзү болду, чүге дээрге Бурганның килени оларга доктаар чүве-дир.

<sup>2</sup>Мен оон от-биле холушкан шилдең далайга дөмей бир чүве көрдүм, а ол ышкаш араатанны, оон дүрзүзүн база оон ады болур санны тиилээн улусту көрдүм. Олар Бурганның берген чадаганнарын туткаш, шилдең далай чанынга туруп алгаш, <sup>3</sup>Бурганның чалказы Моисейнин ырын база Хураганның ырын ырлажып турдулар: «Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы, Сээң ажил-херээн өндүр чаагай, кайгамчык-тыр! Сээң оруктарың чөптүг болгаш алыс шынныг-дыр, чоннарнын Хааны!\*\* <sup>4</sup>Сенден кортпас кижиге бар бе, о Дээрги-Чаяакчы? Сээң адыңны алдаржытпас кижиге тыптыр бе? Чүгле Сен ыдыктыг сен! Хамык чоннар чедип келгеш, Сеңээ мөгөерлер, чүге дээрге Сээң чөптүг ажил-херээнни шупту улус көрүп турар».

<sup>5</sup>Мен оон соонда дээрде Бурганның өргээзи – херечилелдин чадыры – ажиттына бергенин көрүп кагдым. <sup>6</sup>Оон Бурганның өргээзинден сөөлгү чеди халап эдилээн дээрнин чеди төлээзи үнүп келди. Олар чайынналчак ак арыг лён хеп кеткен, херектеринде алдын кожаалар куржанган болду. <sup>7</sup>Дөрт дириг амытаннын бирээзи ынчан кезээ мөңгөдө чурттаан Бурганның килени долган чеди алдын саваны дээрнин чеди төлээзинге үлөп берди. <sup>8</sup>Бурганның алдары болгаш күчүзүнүн ыжы Оон өргээзин дола берип, дээрнин чеди төлээзинин эккелгени чеди халап төнмээн шаанда, Бурганның өргээзинче кымдаа кирип шыдаваан.

\* <sup>14:20</sup>Стадий – грек узунунун хемчээ. Бир стадий 190 метрге дең-нежир.

\*\* <sup>15:3</sup>Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Чоннарнын Хааны» эвес, а «Ыдыктыг улустун Хааны» деп бижээн.

*Бурганның килеңиниң чеди савазы*

**16** <sup>1</sup>Мен оон Бурганның өргээзинден ыткыр үннү дыңнап кагдым. Үн дээрниң чеди төлээзинге: «Баргаш, Бурганның килеңи долган чеди саваны черже тө чажыптыңар!» — диди.

<sup>2</sup>Дээрниң бирги төлээзи чоруткаш, бодунуң савазын черже тө чажыпты. Араатанның таңмазы-биле демдектеткен, ооң дүрзүзүңге мөгөйген улус коргунчуг болгаш аарышкылыг оюлган балыгларлыг апарды.

<sup>3</sup>Оон дээрниң ийиги төлээзи бодунуң савазын далайже тө чажыпты. Суг өлүг кижиги ханы дег хан бооп хуулгаш, далайда амылыг амытан артпады.

<sup>4</sup>Оон дээрниң үшкү төлээзи бодунуң савазын хемнер болгаш суг баштарынче тө чажыптарга, олар хан бооп хуула бердилер. <sup>5</sup>Дыңнаарымга, суг дээш харыылаар дээрниң төлээзи мынча деп чугаалады: «Ам бар болгаш кезээ мөңгедө турган Ыдыктыг Бурган, Сээн үндүрген шииткелиң чөптүг-дүр. <sup>6</sup>Чүгө дээрге улус Сеңээ шынчы улустуң база медээчилерниң ханын төккөн-дир. Ынчангаш Сен оларга ханны ижиртиптин. Олар чогууру-биле кеземче алган-дыр». <sup>7</sup>Мен оон өргүл салыр бедигээштен: «Бүрүн Күчүлүг Дээрги-Бурган-Чаяакчы, Сээн шииткелдерин чөптүг болгаш алыс шынныг-дыр» — дээн үннү дыңнап кагдым.

<sup>8</sup>Оон дээрниң дөрткү төлээзи бодунуң савазын хүнче тө чажыпты. Улусту от-биле оя чиртир эргени хүнге берген болду. <sup>9</sup>Оларны шыдажыр аргажок от өрттендир чипкен, ынчалза-даа олар халаптарны чагырар эргелиг Бурганның адын одап, каргап турдулар. Олар боттарының бачыттарын миннип, Бурганче ээлбедилер база Оон адын алдаржытпайн бардылар.

<sup>10</sup>Оон дээрниң бешки төлээзи бодунуң савазын араатанның дүжүлгезинче тө чажыптарга, ооң чагыргазы дүмбейже дүлнү берген, а улус аарышкыдан дылдарын ызырып турду. <sup>11</sup>Олар аарышкызы болгаш балыг-бышкыны дээш, дээрде Бурганны одап, каргап турганнар, ынчалза-даа боттарының бачыттыг оруктарындан өскээр барбадылар.

<sup>12</sup>Оон дээрниң алдыгы төлээзи бодунуң савазын Евфрат деп улуг хемче тө чажыпты. Чөөн чүктен кээр хааннарга орук ажыдып, хемниң суу кадып калды. <sup>13</sup>Мен ынчан бөзүр пагаларга дөмей үш букту көрүп кагдым. Олар улунун, араатанның болгаш меге медээчинин аксындан үнүп келдилер. <sup>14</sup>Ол буктар кайгамчык чүүлдерни кылыптар

болдулар. Бүрүн Күчүлүг Бурганның өндүр улуг хүнү кээрге, чаалажыры-биле оларны чыып алыр дээш, бо делегейниң хамык хааннарын эргий кезип, ол үш бук чорупту.

<sup>15</sup>«Дыңнаңар, Мен, оор дег, хенертен кээр мен. Улус мурнунга бужартап, чанагаш үнө халып келбес дээш, хевин белеткеп алган, одуг чыдар кижиги амыр-чыргалдыг».

<sup>16</sup>Буктар хамык хааннарны еврей дылда Армагеддон дээр черже чыып эккелген.

<sup>17</sup>Оон дээрниң чедиги төлээзи бодунуң савазын агаарже тө чажыпты. Бурганның өргээзинде\* дүжүлгеден ыткыр үн дыңналып: «Боттанган-дыр!» — диди. <sup>18</sup>Ынчан чанныктар кызаннап, дааш дагжап, диңмирээшкин диңмирээш, коргунчуг чер шимчээшкини болду. Кижини чаяаган үден бээр чер ындыг күштүг шимчеп көрбөөн! Халаптыг-ла чер шимчээшкини! <sup>19</sup>Улуг хоорай үш кезекке чарлы берген база бүгү чурттарның хоорайлары буступ дүшкен. Бурган улуг хоорай Вавилонну бодап келгеш, Бодунуң савазындан килеңиниң арагазын анаа ижиртипти. <sup>20</sup>Хамык ортулуктар чидип, даглар артпады. <sup>21</sup>Дээрден улусче бирээзи-ле дөртөн кил чыгыгы аар долу дүжерге, улус долу халавы дээш, Бурганны каргап турду, чүгө дээрге ол халап шуут коргунчуг болган.

*Самыыраан херээжен болгаш араатан*

**17** <sup>1</sup>Оон соонда чеди сава туткан дээрниң чеди төлээзинин бирээзи менээ чедип келгеш, мынча диди: «Дуу ынаар бараалы, мен сеңээ сурагжаан самыыраан херээженниң канчаар кеземче алырын көргүзүп берейн. Ол дээрге хөй суглар чанында туттунган өндүр улуг хоорай-дыр. <sup>2</sup>Черниң хааннары ооң-биле самыырап турган, а бо делегейниң улузу оон самыыралының арагазын эзиртир ижип турган».

<sup>3</sup>Мени оон Сүлде башкаргаш, ээн ховуже аппаратан. Мен анаа кызыл араатан мунган херээженни көрүп кагдым. Ол араатан Бурганны дорамчылаан аттар-биле үпчү бодун шыптыңан, чеди баштыг болгаш он мыйыстыг болду. <sup>4</sup>Херээжен кып-кызыл болгаш хүрең-кызыл хааннар кедер хептиг, алдын болгаш үнелиг эртине даш база ак шуру каасталгаларлыг болду. Ол холунда самыыраар чоруунун бужар-багы болгаш хир-чуду-биле долган алдын савалыг чорду. <sup>5</sup>Оон хаваанда:

\* 16:17 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Өргээзинде» деп сөскө «Дээрде турар» деп сөстөрни немээн.



«Өндүр улуг Вавилон, бо делегейниң хамык самырааннарының база бужар-багының иези» — деп чажыт уткалыг атты бижээн. <sup>6</sup>Ол херэежен Бурганның улузунуң база Иисусту херечилээн, Аңаа шынчызы дээш өлүрткен улустуң ханын ишкеш, эзирээн болду. Мен ону көргөш, аажок кайгадым.

<sup>7</sup>«Чүгө кайгаарың ол? — деп, дээрниң төлээзи менден айтырды. — Мен сеңээ бо херэеженниң база ооң мунганы чеди баштыг, он мыйыстыг араатанның чажыдын чугаалап берейн. <sup>8</sup>Сээң көргөниң араатан кажан-бир шагда дириг турган, а ам өлүг. Ынчалза-даа ол тамыдан ам бир туруп кээр, оон ылап шын өлүмүнчө чоруптар. Аттары бо делегейни чаяар бетинде-ле амыдыралдың номунчө киир биживээн черниң чурттакчылары араатанчө көргөш, кайгап каарлар: ол кажан-бир шагда дириг турган, ам өлүг, ындыг-даа болза катап чедип кээр. <sup>9</sup>Ол бүгүнү билип аар дизе, мерген угаан херек. Чеди баш дээрже херэеженниң орары чеди тей-дир, ол ышкаш чеди хаандыр. <sup>10</sup>Оларның бежи дүжүп калган, бирээзи ам-даа чагырбышаан, өскези ам-даа келбээн, а чедип келгеш, маңаа көнгүс үр эвес үеде турар. <sup>11</sup>Кажан-бир шагда дириг турган, а ам өлүг араатан — сески хаан-дыр. Ол баштайгы чеди хаанга хамааржыр болгаш бодунуң өлүмүнчө бар чыдар.

<sup>12</sup>Сээң көрүп турарың он мыйыс дээрже ам-даа чагырып эгелевээн он хаан-дыр. Ынчалза-даа оларга араатан-биле кады бир-бир шак чагырар эргени бээр. <sup>13</sup>Олар шуптузу чаңгыс сорулгалыг, а боттарының күжү биле эргезин араатанга бериптерлер. <sup>14</sup>Олар Хураган-биле чаалажырлар, ынчалза-даа Ол Ооң шилээш, кый деп алганы, Аңаа шынчы улус-биле кады оларны базып каар. Чүгө дээрже Ол тергиидээннерниң Дээргизи болгаш хааннарның Хааны-дыр».

<sup>15</sup>Дээрниң төлээзи оон меңээ мынча диди: «Самыраан херэеженниң оруп турар черинде сээң көргөниң суглар бар ийик. Ол дээрже янзы-бүрү аймактар, чоннар, сөөк-язылар база дылдар-дыр. <sup>16</sup>Сээң көргөниң он мыйыс болгаш араатан боду самыраан херэеженни көрбөстей бээр. Олар ону хоозураткаш, шалдан-чанагаш кааптарлар, ооң мага-бодун сыырып, от-биле чиртирлер. <sup>17</sup>Чүгө дээрже Бурганның сөстери бүтпээн шаанда, чагырар эргени араатанга бээр дээн Ооң тура-соруун күүседир күзелди Бурган он хаанның чүректеринге тывылдырган. <sup>18</sup>Сээң көргөниң херэежен дээрже черниң хааннарын чагырган өндүр улуг хоорай ол-дур».

### Вавилоннуң буурап дүшкени

**18** <sup>1</sup>Мен ооң соонда дээрниң өске төлээзин көрүп кагдым. Ол дээрден бадып олурду. Ооң эрге-чагыргазы кончуг улуг база ооң өндүр чаагайы черни шыва хаяландыр чырыдыпты. <sup>2</sup>Дээрниң төлээзи ыткыр алгырды: «Ол буурады, улуг хоорай Вавилон буурап дүштү. Ол ам буктарның, четкерлерниң чурттаар чери, чүүл бүрү хирлиг куштарның база хирлиг, бужар араатан аңнарның\* хоргадалы апарган. Чүгө дээрже бүгү чоннар ооң самыралының калчаалыг арагазын пактааннар. <sup>3</sup>Черниң хааннары ооң-биле кады будалып, бүгү делегейниң садыгжылары ооң самыын каас-коязындан байып турганнар».

<sup>4</sup>Мен оон дээрден өске үннүң мынча дээнин дыңнап кагдым: «Мээң улузум, ооң бачыдынга киришпес дээш база ооң кеземчезинге таварышпас дээш, ол хоорайдан үнүп чорунар. <sup>5</sup>Чүгө дээрже ооң бачыттары дээрже дүндүүштелип үнө берген-дир, а Бурган ооң хамык кемниг херектерин утпаан-дыр. <sup>6</sup>Ооң силерни аажылап келгени дег, аңаа база ындыг хамаарылгалыг болунар, ооң кылган херектерин ийи дакпыр аар кылдыр эгидиңер. Ооң силерге берип турган арагазындан ийи дакпыр ажыг араганы ооң дашказынчө кудуп беринер. <sup>7</sup>Ол кайы хире алдарны, каас-коя чуртталганы бодунчө хаара тыртып туржук, ынча хөй хилинчекти, ажыг-шүжүгнү аңаа беринер. Чүгө дээрже ол: „Дүжүлгеде кадын ышкаш саадап ор мен! Дулгуяк кадай эвес-тир мен. Кажан-даа ажыг-шүжүг көрбөс мен!“ — деп бодунга боду мактанмышаандыр. <sup>8</sup>Ындызы дээш, ону бир-ле хүн эндерик айыыл-халап: өлүмнүг аарыг-аржык, ыы-сыы болгаш аш-чут таварыыр. Ол отка өрттенип каар, чүгө дээрже ону шиидер Дээржи-Бурган-Чаяакчы күчүлүг-дүр».

<sup>9</sup>Ооң-биле кады будалып, мага ханып турган черниң хааннары хоорайны хуюктаан өрттүн ыжын көргөш, ооң ажыын ажып ыглажы бээрлер. <sup>10</sup>Ооң хилинчээн үлежиринден коргуп, ырадыр туруп алгаш: «Кара халап! О, өндүр улуг хоорай, аа халак! О, күчүлүг Вавилон! Чаңгыс шак иштинде Бурган сени кезетти!» — деп халактаарлар.

<sup>11</sup>Бо делегейниң садыгжылары база ооң ажыын ажып ыглажырлар, чүгө дээрже оларның бараанын ам кым-даа албастай бээр. <sup>12</sup>Ам кым-даа оларның алдынын, мөңгүнүн, үнелиг эртине даштарын база ак шурузун, лён пөстөрүн, хүрең-кызыл хептерин, торгузун база кып-кызыл пөстөрүн, ховар ыяжын, чаан азыындан янзы-бүрү кылыгларын,

\* 18:2 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «База хирлиг, бужар араатан аңнарның» деп сөстөр таварышпайн турар.

үнелиг ыяжын, хүлерин, демирин база маны дажын, <sup>13</sup>чемге каар үнелиг холуксааларын, чаагай чыттыг артыжаар чүүлдерин, арагазын, үзүн, далганын база кызыл-тазын, бода малын, хойларын, айттарын база чуузаларын, кулдарын база улустун мага-бодун, амы-тынын хереглевестей бээр. <sup>14</sup>Садыгжылар Вавилонга мынча дээрлер: «Сээн аажок эдилексээнин хамык үнелиг чүүлдер ам сенде чок-тур. Хамык эртине-байлаан, каас-кояан эстип чиде берди, сен ам оларны кажандаа эгидип ап шыдавас сен».

<sup>15</sup>Хоорай-биле садыглажып тургаш, оон ачызында байый берген садыгжылар оон хилинчээн үлежиринден корткаш, ырадыр туруп аарлар. Олар оон ажыын ажып ыглажып, <sup>16</sup>мынча дээрлер: «Кара халап! О, өндүр улуг хоорай, аа халак! Ол үнелиг чуга лёндан, хүрен-кызыл база кып-кызыл пөстөрдөн каас-коя хептер кедер, алдындан, үнелиг эртине даштардан база ак шурудан каасталгаларлыг турган. <sup>17</sup>Ол хире эртине-байлакты чаңгыс-ла шак иштинде узуткап каапты!» Шупту корабльдар башкарыкчылары, корабльдарда эжиндирип чоруур улус, далайжылар база далай ачызында амыдырап чоруур шупту улус ырадыр турупкан турдулар. <sup>18</sup>Олар ону хуюктаан өрттүн ыжын көргөш, алгыржып турдулар: «Бо өндүр улуг хоорайга өске кандыг хоорай эннежирил?» <sup>19</sup>Олар кажыдалдан баштарын хүл-биле бызап, ыы-сызын төп, алгыржып турдулар: «Кара халап! О, өндүр улуг хоорай, аа халак! Далайга эжиндирген хамык улус оон эртине-байлаа-биле байып чорду. Ол чаңгыс-ла шак иштинде хоозурады. <sup>20</sup>Дээрлер, өөрүп байырлаңар! Бурганга шынчы бүгү улус, элчиннер болгаш медээчилер, өөрүп байырлаңар! Чүге дээрге силерге кылган хамык бузуду дээш, Бурган ону кезеткен-дир!»

<sup>21</sup>Оон соонда дээрнин күчүтөн төлээзи хемчээли дээрбе дажы дег улуг дашты көдүргөш, ону далайже киир октапкаш, мынча диди: «Өндүр улуг Вавилон хоорайны база шак ынчаар чылчырылдыр октаптар, ол олчаан ону кым-даа көрбөс! <sup>22</sup>Моон сонгаар борта ыраажылар үнү, чадаганнарга ойнаан хөгжүм үнү, лимбилер, бүрээлер үнү кажан-даа дыңналбас. Хамык ус-шеверлер борта кажан-даа турбас база дээрбе даштарынын даажы кажан-даа дыңналбас. <sup>23</sup>Чырыткылар борта кажан-даа чырывас, күдээлер болгаш келиннернин үннери кажан-даа дыңналбас. Чүге дээрге сээн садыгжыларын бүгү бо делегейнин дээргилери турган болгаш, бо делегейде бар чоннарны бодунун илби-шидин-биле дуурайлаан сен. <sup>24</sup>Медээчилернин, Бурганга шынчы хамык улус болгаш чер кырынга өлүрткен бүгү улустун ханы дээш буруулуг сен, Вавилон».

*Дээрде чоннун Бурганны алгап-мактааны*

**19** <sup>1</sup>Меңээ оон соонда дээрде турар дыка хөй чоннун үннери ыш-каш шимээн дыңналды. Олар мынча деп ырлажып турдулар: «Бурганны алгап-мактаңар! Камгалал, алдар болгаш күчү-күш бистин Бурганывыста! <sup>2</sup>Чүге дээрге Оон шииткели шынныг болгаш чөптүг. Бодунун самыралы-биле черни будаан самыраан херэе-женни Ол шиитти. Бодунун чалчаларынын ханы дээш, Бурган оон өжөөн негеп, кезетти!» <sup>3</sup>Олар база катап ырлажып үндүлөр: «Бурганны алгап-мактаңар! Өндүр улуг хоорайнын ыжы кезээ мөңгедө оон кырынче көдүрлүп келген болгаш көдүрлүр-даа!»

<sup>4</sup>Чээрби дөрт ирей болгаш дөрт дириг амытан ынчан доңгая кээп дүшкөш, дүжүлгедө саадаан Бурганга мөгейдилер. Олар: «Аминь! Бурганны алгап-мактаңар!» — деп кыйгырып турдулар.

*Хураганның куда дою*

<sup>5</sup>Оон дүжүлгеден: «Бурганның хамык чалчалары, Ону алдаржыдыңар! Ону хүндүлээр улуг, биче улус дөгере Бурганны алдаржыдыңар!» — дээн үн дыңналды. <sup>6</sup>Оон эндерик улустун үннеринге, шурапталктын мөөрээнинге база динмирээшкиннин динмирээринге дөмей шимээнни дыңнап кагдым. Олар мынча деп кыйгырып турдулар: «Бурганны алгап-мактаңар! Чүге дээрге бистин Бүрүн Күчүлүг Бурганывыс хааннай берген-дир! <sup>7</sup>Өөрүп-хөглээли, Бурганны алдаржыдаалы! Хураганның өгленир үези келген-дир. Оон душтуу\* бодун белеткеп алган-дыр. <sup>8</sup>Аңаа арыг ак чайынналчак хепти кедирген-дир». (А ол хеп — Бурганнын улунунун чөптүг ажыл-херээ-дир.)

<sup>9</sup>Дээрнин төлээзи оон меңээ мынча дээн: «Бижи: куда доюнче чалалга алган улус амыр-чыргалдыг». Ол оон аңаа немей: «Бо дээрге Бурганның шынныг сөстери-дир» — дээн. <sup>10</sup>Мен оон буттарынычө доңгая кээп дүжүп, мөгөөр деп чыттым, ынчалза-даа ол меңээ мынча дээн: «Ынчанма, мен база-ла сен дег болгаш бүзүрөөн эш-өөрүн дег, Бурганга бараан бооп чор мен. Олар дээрге Иисусту шынны-биле херечилээн улус-тур. Бурганга мөгей! Чүге дээрге Иисусту шынны-биле херечилээри — медээчилерни сорук киирер чүве ол-дур».

\* <sup>19:7</sup> Оон душтуу — Бурганга бүзүрөөннернин ниитилелин ойзудааны ол.

*Ак аъттың мунукчузу*

<sup>11</sup> Мен ажытына берген дээрни база ак аътты, ооң мунукчузун көрүп кагдым. Мунукчуну Шынныг болгаш Шынчы деп адап каан, чүгө дээрге Ол чөптүү-биле шиидип база дайылдажып турар. <sup>12</sup> Ол отун чалбыраажы дег карактарлыг, а бажында хөй оваадайлар кеткен. Ооң Бодундан өске кым-даа билбес атты Ында бижээн болду. <sup>13</sup> Ол ханче суп, кызыткан шыва тон кеткен, а Ооң адын «Бурганның Сөзү» дээр. <sup>14</sup> Ак аъттар мунган база арыг ак чуга хептерлиг дээрниң аг-шерии Ону эдерип бар чыткан. <sup>15</sup> Ооң аксындан чидиг хылыш уштунуп орду. Ол ооң-биле өске чүдүлгелиг чоннарны кыргып-хыдыр. Ол демир кымчы-биле оларны хай деп башкарар болгаш Бүрүн Күчүлүг Бурганның калчаалыг килениниң чимис сы базар оңгарынга арагазын сы базар. <sup>16</sup> Ооң дөңмээнде болгаш ак шыва тонунда: «Хааннарның Хааны база тергийдөөннерниң Дээргизи» деп ат бижиттинген болду.

<sup>17</sup> Мен оон шуут-ла хүнде турар дээрниң төлээзин көрүп кагдым. Ол шаары дээрге ушкан хамык куштарже ыткыр алгырды: «Бээрлеңер! Бурганның өндүр улуг доюнче чыгыңар! <sup>18</sup> Хааннарның, шериг баштынчыларының, бо делегейниң күштүг улузунуң мага-бодун, аъттарның болгаш мунукчуларның мага-бодун, хамык улустуң: кулдар биле хостугларның, улуглар биле бичелерниң мага-бодун хөндөп чиңер».

<sup>19</sup> Мен оон араатанны база черниң хааннарын оларның аг-шерии-биле катай-хаара көрүп кагдым. Олар демги аъттың Мунукчузу-биле база Ооң аг-шерии-биле чаалажыр дээш, чыгып турдулар. <sup>20</sup> Ынчалза-даа араатанны болгаш ооң өмүнээзинден кайгамчык чүүлдер кылып турган, араатанның таңмазы-биле демдектеттирген база оон дүрзүзүңгө мөгөйгөн улусту дуурайлап келген меге медээчини тудуп хоругдап кагды. Араатан биле меге медээчи күгүр кыпкан оттуг хөлче диригге кирип октаттырыпканнар. <sup>21</sup> Оларның аг-шерии аъттың Мунукчунуң аксындан уштунуп органзыг көстүр хылышка кыргыдып-хыдыдып алган. Хамык куштар оларның мага-боттарын хөндөп, мага хандыр дойлааннар.

*Бир муң чыл*

**20** <sup>1</sup> Мен оон холунда тамының дүлгүүрү болгаш аар илчирбени туткан, дээрген бадып олар дээрниң төлээзин көрүп кагдым.

<sup>2</sup> Ол улуну – эрлик база удурланыкчы болур эрте-бурунгу чыланни – тудуп хоругдааш, ону илчирбе-биле бир муң чыл дургузунда кинчилеп

кагды. <sup>3</sup> Дээрниң төлээзи ону тамыже кирип октааш, үнер черин таң-малааш, хаап кагды. Ынчаар орта демги улу бир муң чыл төнмээнде чоннарны оон ыңай мегелээр харыы чок апарган. А ооң соонда ону үр эвес үеде хостаар ужурулг.

<sup>4</sup> Мен оон хөй дүжүлгелер көрдүм. Ында саадааннарга шиидер эргени берген болду. Иисусту шынны-биле херечилээн дээш база Бурганның медээзин суртаалдаан дээш, бажын кестиртип өлгөн улусту база көрдүм. Олар араатанга-даа, ооң дүрзүзүңгө-даа мөгөй-бээннер, ооң таңмазын хаваанга-даа, холунга-даа бастыртпааннар. Оларга амыдыралды катап эгидип берген, ооң соонда олар Христос-биле кады бир муң чыл иштинде хааннааннар. <sup>5</sup> Өлүглериң бирги катап дирилгени ол-дур. Арткан өлүг улуска бир муң чыл төнмөөн шаанда, амыдыралды катап эгитпээн. <sup>6</sup> Бирги катап дирлишкинге киржир улус амыр-чыргалдыг база Бурганның чонунга хамааржыр; ийиги өлүм оларны чагырар эрге чок. Олар Бурганның база Христостун бараалгакчылары болур болгаш Ооң-биле кады бир муң чыл дургузунда хааннаарлар.

*Эрликтиң бастыртканы*

<sup>7</sup> Бир муң чыл эрткен соонда, эрликти ооң кара-бажыңындан хостаптар. <sup>8</sup> Ол чер кырында тоо быдараан Гог болгаш Магог дээр чоннарны дуурайлап чоруп каар. Эрлик оларны чаалажыры-биле чыып алып, олар далай эриинде элезин дег хөй болур. <sup>9</sup> Черниң чүк-чүгүнден сөктүп келгеш, олар Бурганның улузунуң турлаан база Ооң ынак хоорайын бүзээлептерлер. Ынчалза-даа дээрген от дүшкеш\*, оларның аг-шериин хуюкталдыр чиптер. <sup>10</sup> Оларны дуурайлаан эрликти, араатан биле меге медээчини, ооң мурнунда кирип октапканы дег, кыпкан күгүр долган хөлче кирип октаптар. Олар анаа дүн, хүн дивейн, кезээ мөңгедө хилинчек көөрлер.

*Бурганның бо делегейниң чоннарын шииткени*

<sup>11</sup> Мен оон кончуг улуг ак дүжүлгени база ында саадаан Бурганны көрүп кагдым. Ооң түрлүг көрүжүндө дээр биле чер ис чок чиде берген. <sup>12</sup> Мен ынчан дүжүлгениң мурнунда турар улуг, биче өлүг улусту көрүп кагдым. Ажып каан номнар база турду. Оон база бир, амыдыралдың ному дээр номну ажыдып кагды. Өлүглери оларның кылган

\* <sup>20:9</sup> Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Дээрген от дүшкеш» деп сөстөргө «Бургандан» деп сөстү немээн.

херектерин барымдаалап, номнарда оларның дугайында бижээнин ёзугаар шииткен. <sup>13</sup> Далай анаа чораан өлүг улусту үндүр чалгыпкан. Өлүм болгаш тамы боттарының өлүг улузун берипкен. Оон оларның кижиги бүрүзүн черге кылган херектерин барымдаалап шииткен. <sup>14</sup> А оон өлүм биле тамыны оттуг хөлчө киир октапкан. Ол оттуг хөл ийиги өлүм болган. <sup>15</sup> Амыдыралдың номунче адын киир биживээн кижиги бүрүзүн оттуг хөлчө киир октапкан.

*Чаа дээр болгаш чаа чер*

**21** <sup>1</sup> Мен оон чаа дээрни болгаш чаа черни көрүп кагдым. Биеэги дээр болгаш биеэги чер чиде берген, далай база оон ыңай чок болду. <sup>2</sup> Мен ыдыктыг хоорайны, чаа Иерусалимни база көрүп кагдым. Ол дээрде Бургандан дүжүп орду база душтуу оолга бээри-биле белеткээн душтук кыс дег шиметтинген болду. <sup>3</sup> Дээрде дүжүлгеден ыткыр үн мынча дээнин дыннадым: «Бурганның турар чери ам улус аразында доктаап турупкан-дыр. Бурган ам улус-биле кады чурттай бээр, Ол ам улустуң Бурганы, а олар Ооң чону болур. <sup>4</sup> Бурган улустуң караанда чаш бүрүзүн чодуп бээр. Моон сонгаар өлүм-даа, ыы-сыы-даа, ажыг-шүжүг-даа, аарышкы-даа турбас, чүгө дээрге бүгү эрги делегей чиде берген».

<sup>5</sup> Дүжүлгедө саадаан Бурган ынчан мынча дээн: «Көр! Хамык чаа чүвени чаяап тур мен!» Ол оон соонда: «Ону бижи, ол болза шынныг болгаш бүзүрелдиг сөстөр-дир» — деп немеп каан. <sup>6</sup> Ол оон соонда меңээ мынча дээн: «Боттанган-дыр! Мен Альфа болгаш Омега, эгези болгаш төнчүзү-дүр мен. Кагып-суксаан кижиге сугну амыдыралдың суунуң бажындан халаска ижиртир мен. <sup>7</sup> Тиилээн кижиге бо бүгүнү Менден салгап аар. Мен — оон Бурганы, а ол — Мээң оглум болур. <sup>8</sup> Кортуктар, шынчы эвестер, бужартааннар, өлүрүкчүлөр, самыырааннар, караң көрнүрлөр, дүрзү-бурганга мөгөөрлөр болгаш хамык мегечилер боттарының хуу-салымын күгүр кыпкан оттуг хөлден тып аарлар. Ийиги өлүм ол-дур».

*Чаа Иерусалим*

<sup>9</sup> Сөөлгү чеди халап-биле иштээн чеди савалыг турган дээрнин чеди төлээзиниң бирээзи меңээ чедип келгеш: «Дуу ынаар бараалы, мен сеңээ Хураганга кадай боор душтукту көргүзөй» — деп чугаалады. <sup>10</sup> Сүлдө мени башкара берген болгаш, дээрнин төлээзи мени кадыр бедик дагның бажынче аппаратты. Ол меңээ дээрде Бургандан дүжүп оорар ыдыктыг хоорай Иерусалимни көргүстү. <sup>11</sup> Хоорайны

Бурганның алдары чырыткан. Ол өттүр көстүр арыг яшма деп эртине даш ышкаш чырып турду. <sup>12</sup> Ону долгандыр он ийи хаалгалыг база хаалгалар чанында дээрнин он ийи төлээзи турар улуг бедик хана бар. Хаалгаларда Израильдин он ийи төрөл бөлүүнүң аттарын бижээн. <sup>13</sup> Чүк бүрүзүндө үш-үш: чөөн чүкте — үш, сонгу чүкте — үш, мурнуу чүкте — үш, барыын чүкте — үш хаалга бар. <sup>14</sup> Хоорайның ханаларын он ийи даш тавакта туткан болгаш Хураганның он ийи элчининиң аттарын даш санай бижээн.

<sup>15</sup> Мээң-биле чугаалажып турган дээрнин төлээзи хоорайны, оон хаалгаларын болгаш ханазын хемчээринге херек алдын мергелиг болду. <sup>16</sup> Хоорайны дөрбелчинней туткан, а оон дооразы узунунга кезе дең. Дээрнин төлээзи мергези-биле ону хемчээрге, оон узуну он ийи муң стадий болду. А дооразы болгаш бедии узунунга кезе дең. <sup>17</sup> Дээрнин төлээзи оон хананы хемчээрге, оон ажыглааны кижиге хемчээлин ёзугаар, хана чүс дөртөн дөрт кыры дурту кылын болду. <sup>18</sup> Хананы яшма деп эртине даштан, а хоорайның бодун ары кылагар шил ышкаш алдындан туткан. <sup>19</sup> Хоорай ханазының турар даш тавактарын янзы-бүрү үнелиг эртине даштар-биле каастаан: биргизин — яшма-биле, ийигизин — сапфир-биле, үшкүзүн — халцедон-биле, дөрткүзүн — изумруд-биле, <sup>20</sup> бешкизин — оникс-биле, алдыгызын — сердолик-биле, чедигизин — хризолит-биле, сескизин — берилл-биле, тоскузун — топаз-биле, онгузун — хризопраз-биле, он биргизин — гиацинт-биле, он ийигизин — аметист-биле. <sup>21</sup> Он ийи хаалга он ийи борбак ак шуру болур: бир хаалганы-ла бир борбак ак шурудан кылган. Хоорайның кудумчуларын ары кылагар шил ышкаш алдын-биле дөжей салган.

<sup>22</sup> Хоорайда Бурганның өргээзин көрбедим, чүгө дээрге ында Бурганның өргээзи — Бүрүн Күчүлүг Дээр-Бурган-Чаяакчы биле Хураган олар болур. <sup>23</sup> Хоорайга хүннүң-даа, айның-даа херээ чок, ону ында бар Бурганның алдары чырыдып турар, а Хураган — оон чырыткызы-дыр. <sup>24</sup> Бүгү делегейниң чоннары Оон чырыынын адаанга чурттаар база черниң хааннары боттарының алдарын ол хоорайже эккээр. <sup>25</sup> Хоорай хаалгаларын хүндүс кажан-даа хагбас, чүгө дээрге дүн орта черле дүшпес. <sup>26</sup> Чоннарның алдарын болгаш мактал-хүндүзүн ынаар эккээр. <sup>27</sup> Хоорайже чүдек, бужар чүү-даа база ыянчыг чүүлдер үүлгедикчизи азы мегечи кым-даа кирбес, чүглө Хураганда бар амыдыралдың номунда аттарын бижээн улус кирер.

*Амыдыралдың хеми*

**22** <sup>1</sup>Дээрниң төлээзи оон меңээ шилдең арыг болгаш Бурганның дүжүлгезинден база Хурагандан үндүр аккан амыдыралдың суунуң хемин көргүстү. <sup>2</sup>Ол хем хоорайның улуг кудумчузунун ортузу-биле хап бадып чытты. Хемниң ийи эриинде амыдыралдың ыяжы үнген. Ол айда-ла бир катап, чылда он ийи удаа дүжүдүн бээр. Ооң бүрүлерин чоннарның кадыкшылын эгидеринге хереглээр. <sup>3</sup>Бурганның каргыжы четкен чүү-даа чүве ол хоорайга турбас. Аңаа Бурганның болгаш Хураганның дүжүлгези турар. Ооң чалчалары Аңаа бараан болур. <sup>4</sup>Олар Ооң арын-шырайын көрүп каарлар, Бурганның адын оларның хавактарына бижээн болур. <sup>5</sup>Моон соңгаар орта дүн дүшпес. Оларга чырыткыларның азы хүн чырыының херээ чок, Дээрги-Бурган-Чаяакчы оларның чырыы боор база олар кезээ мөңгедэ хааннаарлар.

*Иисустуң чедип кээри*

<sup>6</sup>Дээрниң төлээзи меңээ мынча дээн: «Бо дээрге шынныг болгаш бүзүрелдиг сөстөр-дир. Медээчилерниң сорук киришкенин башкарган Дээрги-Бурган-Чаяакчы удавайн болур чүүлдү Бодунуң чалчаларына көргүссүн дээш, Бодунуң төлээзин чоруткан».

<sup>7</sup>Иисус мынча дээн: «Дыңнаңар, Мен удавайн чедип кээр мен! Бо номда бижээн, өттүр билип медеглээн сөстөрни сагыр кижиге амыр-чыргалдыг».

<sup>8</sup>Ол бүгүнү дыңнап, көргөн кижиге — Иоанн мен мен. Бүгүдени дыңнап, көрүп дооскаш, ону меңээ көргүскен дээрниң төлээзинин баарынче донгая кээп дүшкеш, аңаа мөгөөр деп бардым. <sup>9</sup>Ынчалза-даа ол меңээ: «Ынчанмайн көр. Сен дег база сээң эш-өөрүң, медээчилер дег, бо номда бижээн сөстөрни сагып чоруур хамык улус дег, мен база шак ындыг бараан болган чалча-дыр мен. Меңээ эвес, Бурганга мөгөй!» — дээн.

<sup>10</sup>Ол меңээ чугаалаан чүвезинге немей: «Бо номнуң өттүр билип медеглээн сөстөрүн чажыра бердиң сен. Ол бүгү боттаныр үе мыя бо келген-дир. <sup>11</sup>Каржы, бак чүүлдер кылып чораан кижиге оозун уламчылазын, арыг эвес улус хирге улам борашсын. Бурганга шынчы чурттап чоруурлар ынчалдыр чурттазыннар-ла. Ыдыктыг улус ыдыктыг хевээр артсын» — дээн.

<sup>12</sup>Иисус мынча дээн: «Дыңна! Удавайн чедип келгеш, шаңналды Бодум эккээр мен. Кижиге бүрүзүңгө оон кылганын барымдаалап бээр

мен. <sup>13</sup>Мен Альфа болгаш Омега, биргизи болгаш сөөлгүзү, эгези болгаш төнчүзү мен.

<sup>14</sup>Амыдыралдың ыяжындан чимис чиир база хоорайже хаалга дамчыштыр кирер эрге дээш, идик-хевин аштап-чуп алган улус\* амыр-чыргалдыг. <sup>15</sup>А хоорай даштынга бужартап будалганнар, караң көрнүрлер, самырааннар, өлүрүкчүлөр, дүрзү-бурганга чүдүүрлер болгаш аас-биле база херек кырында мегечилер артып каарлар.

<sup>16</sup>Мен, Иисус, бо бүгүнү Бурганга бүзүрөөннер ниитилелдеринге херечилезин дээш, дээрден төлээмни чоруттум. Мен дээрге Давидтин аймааның дазылы база үре-садызы мен, эртенги чырык шолбан мен.

<sup>17</sup>Сүлдө-даа, душтук кыс-даа: „Чедип кел!“ — деп чугаалап тур. Ону дыңнап турар кижиге база: „Чедип кел!“ — дээн. Суксаан кижиге база чедип келзин. Күзөөн-не кижиге бо халас белекти — амыдыралдың суун дозуп алзын».

<sup>18</sup>Иоанн мен бо номнуң өттүр билип медеглээн сөстөрүн дыңнап турар кижиге бүрүзүңгө сагындырып тур мен: бо сөстөргө бир-ле чүве немээр кижиге тыптып келзе, Бурган олче бо номда бижээн хамык хай-халапты салыптар. <sup>19</sup>А бо номнуң өттүр билип медеглээн сөстөрүндөн бир чүве кааптар кижиге тыптып келзе, Бурган оон амыдыралдың ыяжындан чөмненир\*\* база бо номда бижээн ыдыктыг хоорайга чурттаар үлүүн казып кааптар. <sup>20</sup>Кым бо бүгүнү херечилээнил, Ол: «Ийе, Мен удавайн чедип кээр мен» — деп тур. Аминь! Дээрги-Чаяакчы Иисус, чедип кел!

<sup>21</sup>Дээрги-Чаяакчы Иисустуң авыралы силер бүгүдөгө бактаазын\*\*\*.

\* 22:14 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде «Идик-хевин аштап-чуп алган улус» эвес, а «Ооң айтышкыннарын сагып турар улус» деп бижээн.

\*\* 22:19 Чамдык эң сөөлзүредир грек болгаш латин сөзүглелдерде «Амыдыралдың ыяжындан чөмненир» эвес, а «Амыдыралдың номунга кирер» деп бижээн.

\*\*\* 22:21 Чамдык бурунгу грек сөзүглелдерде бо шүлүк «аминь» деп сөс-биле төнгөн.